

Alkon vuosikertomus 2003

a

Asiakastyytyväisyys

Takaamme korkeatasoisen palvelun ja tuotevalikoiman kaikille asiakkaillemme. Asiointi kanssamme on vaivatonta ja joustavaa. Toimintamme laatu on korkeatasoista.

Vastuullisuus

Sosiaali- ja terveystaloudellinen vastuullisuus on toimintamme lähtökohta. Varmistamme myymiemme tuotteiden laadun ja turvallisuuden. Noudatamme ja kehitämme yrityksen yhteiskuntavastuullisuuteen kuuluvia sosiaalisen, ympäristöllisen ja taloudellisen toiminnan periaatteita. Vastuutamme omasta työstämme.

Avoimuus

Toimintamme perustuu avoimuuteen, tasapuolisuuteen ja rehellisyyteen. Keskustelemme rakentavasti vaikeistakin asioista. Teemme tuloksellisesti yhteistyötä ja luotamme toisiimme.

Osaaminen

Olemme ammattitaitoisia ja uudistumiskykyisiä. Pystymme muuttumaan kaikissa tilanteissa.

Tuloksellisuus

Toimimme taloudellisesti ja tehokkaasti.

Alko lyhyesti

Sisältö

Alko lyhyesti.....	1
Toimitusjohtajan puheenvuoro.....	2
Toimintaympäristö.....	4
Alkon palvelut ja tuotteet.....	7
Palveluverkosto ja asiakkuus.....	7
Myymälät, tuotteet ja valikoima.....	8
Hinnat ja verotus.....	11
Alkon myynti 2003.....	12
Monipuoliset palvelut.....	15
Yhteiskuntavastuu.....	16
Henkilöstö.....	18
Hallintoperiaatteet ja -rakenne.....	20
Tilinpäätös.....	24
Hallituksen toimintakertomus.....	24
Tuloslaskelma.....	28
Tase.....	29
Rahoituslaskelma.....	30
Liitetiedot.....	31
Tunnusluvut.....	37
Hallituksen voitonjakoehdotus.....	38
Tilintarkastuskertomus.....	38
Hallintoneuvoston lausunto.....	39
Yhteystiedot.....	40

Alko on alkoholijuomien erikoisliikeketju, jolla on 314 myymälää sekä 142 verkostoa täydentävää tilauspalvelupistettä. Vuonna 2003 Alko avasi 15 uutta myymälää ja siirsi 23 myymälää asiakkaan kannalta paremmalle liikepaikalle. Yrityksen pääkonttori sijaitsee Vantaan Kuninkaalassa.

Alko on itsenäinen, valtion kokonaan omistama osakeyhtiö, joka kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan ja valvontaan.

Alkon tehtävänä on huolehtia alkoholilaisissa yksinoikeudeksi säädetyn vähittäismyynnin harjoittamisesta. Yksinoikeuden tavoite on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen. Poikkeuksena yksinmyyntioikeudessa on enintään 4,7 tilavuusprosenttia sisältävät käymisteitse valmistetut alkoholijuomat sekä enintään 13 tilavuusprosenttia sisältävät tilaviinit.

Vuonna 1932 valtion omistamalle alkoholiyhtiölle annettiin yksinoikeus alkoholin vähittäismyyniin Suomessa. Ensimmäinen Alkon myymälä avattiin 5.4.1932. Suomen liittyttyä Euroopan yhteisöön vuonna 1995 tuli voimaan uusi alkoholilaki, joka säilytti Suomessa alkoholin vähittäismyynnin yksinoikeuden edelleen valtion kokonaan omistamalla osakeyhtiöllä, Alko Oy:llä.

Vastuullinen ja palveleva

Alkon myymälöissä kävi vuonna 2003 yli 62 miljoonaa asiakasta. Asian-
tuntevaa asiakaspalvelua tukevat tehokas ketjutoiminta, toimiva materiaalinhallinta ja henkilökunnan laadukas tuotekoulutus. Myymälöiden yhtenäinen visuaalinen ilme ja hyllyjärjestys helpottavat asioimista missä tahansa Suomen Alkossa.

Vastuullisen myynninvalvonnan vaatimukset ovat Alkon myymälöissä korkeat. Alkoholijuomia ei myydä alaikäisille eikä päihtyneille. Pyrimme myös ehkäisemään ennalta sitä, ettei alkoholia välitetä alaikäisille.

Alkon ja tavarantoimittajien väliset toimintaperiaatteet on koottu julkiseen Alkoholijuomien valikoimaanotto- ja vähittäismyyntiohjeeseen. Vuonna 2003 uudistimme ja laajensimme tuotevalikoimaamme noin 460 tuotteella.

Toiminnan avainluvut

	2003	2002	2001
Myyntituotot (ml. ALV), milj. euroa	1 382	1 332	1 256
Liikevaihto, milj. euroa ¹	476	453	419
Liikevoitto, milj. euroa	44	-1	33
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	10	8	9
Henkilöstö	2 574	2 508	2 399
Myymälät (31.12.)	314	299	284
Tilauspalvelupisteet (31.12.)	142	141	138
Alkoholijuomamerkit (31.12.)	1 840	1 800	1 850

¹ ilman veroja

Toimitusjohtajan puheenvuoro

Toimintaamme leimasi valmistautuminen kohtaamaan vuoden 2004 ympäristömuutokset.

Näistä merkittävimmät Alkon kannalta ovat matkustajatuonnin vapautuminen ja Viron liittyminen Euroopan yhteisöön. Valtiovalta reagoi asiaan säättämällä vuoden 2003 lopussa uuden alkoholiverolain, joka tuli voimaan 1.3.2004. Lain mukaan alkoholiveroa alennettiin. Laskemalla alkoholijuomien hinnat pyritään siihen, ettei kansalaisilla ole suurta kannustinta noutaa alkoholijuomia ulkomailta.

Alkon hallitus paneutui tulossa olevaan muutokseen erityisellä huolella; asiaa käsiteltiin eri näkökulmista jokaisessa hallituksen kokouksessa. Vastaavaa työtä tehtiin läpi koko organisaation johtotiimistä aina myymälän tiimipalavereihin asti.

Ympäristömuutoksen vaikutuksia on jokseenkin mahdollon arvioida tarkasti. Tälle vuodelle olemme ottaneet ohjenuoraksi toimintaa suunniteltaessa moton ”muutoksen ennakointi ja joustava reagointi”. Meillä on siis oltava valmiuksia tehdä ripeästi korjaavia päätöksiä, mikäli toimintamme taso poikkeaa oletetusta.

Viime vuonna tehtiin lujasti töitä sen eteen, että asiakkaiden ja yhteiskunnan hyväksyntä lujittuisi entisestään Alkon yksinoikeusaseman tueksi.

Ystävällisyys, joustavuus ja asiakkaan huomiointi ovat olleet vuoden 2003 tavoitteemme eivätkä ne myöskään muutu, olivat haasteemme sitten mitkä tahansa. Kilpailemme asiakkaiden tyytyväisyydestä kehittämällä toimintatapojamme.

Asiakkaat ovat olleet antamiensa palautteiden mukaan tyytyväisiä alkolaiseen henkeen ja kykyymme muuttua heidän odotustensa mukaisesti. Useilta vuosilta asiakkailtamme kerätty palaute kertoo siitä, että kriittisellä toimintatapojemme kyseenalaistamisella olemme saaneet aikaan entistä parempaa palvelua ja toimivampia prosesseja.

Tästä on esimerkkinä myös uusittu alueorganisaatio, jonka otimme käyttöön lokakuun alusta.

Alkon yksinoikeus myydä yli 4,7-prosenttisia alkoholijuomia asiakkailleen on paljolti kiinni siitä, että kuluttajat kannattavat yksinmyyntioikeuden säilyttämistä jatkossakin.

Vuonna 2003 avasimme 15 uutta myymälää ja siirsimme 23 myymälää asiakkaan kannalta paremmalle paikalle.

le. Halusimme korostaa vastuullisen alkoholikaupan erikoisliikkeen ilmettä yhä enemmän. Myymälähenkilökunnan työasut uusittiin, ja myymälöitä nykyaikaistettiin yhtenäistä Alko-ilmettä tukeviksi.

Alkon henkilökunta kävi läpi laajan asiakkuusvalmennuksen vuonna 2003. Tämä koulutusjakso täydensi Alkon henkilöstön jo vuodesta 1996 lähtien läpi käymää henkilökunnan asiakaspalvelukoulutusta.

Vastuullisuus on osa Alkon arkipäivää

Alkon arvoista keskeisimpiä on vastuullisuus. Myymälöissä tehtiin vuonna 2003 yli 878 000 ikärajaratkaisusta, päihtymisepäilyjä kirjattiin noin 83 000 ja välitysepäilyjä noin 19 700. Pidämme omavalvontaa erittäin tärkeänä. Näin toimimalla voimme osin karsia alkoholin aiheuttamia haittoja ja taata asiakkaidemme turvallisuutta.

Tämän työn tärkeyttä korostaa viimeisin alkoholisenteita mittaava gallup-tutkimus. Suomalaiset ovat tyytyväisiä nykyisiin alkoholirajoituksiin ja kasvava osa suomalaisia olisi valmis tiukentamaan niitä.

Tärkeänä osana vastuullista toimintaa pidämme myös yhteiskuntavastuuta. Alkolla on erityinen velvoite ja myös hyvät edellytykset ottaa huomioon kaikessa toiminnassaan yrityksen yhteiskunnallisen vastuun näkökulmat: sosiaalinen, ympäristöllinen ja taloudellinen. Julkaisimme vuonna 2003 ensimmäisen yhteiskuntavastuun raportin.

Valtiovalta teki vuoden 2003 lokakuun alussa periaatepäätöksen alkoholipolitiikan linjauksista. Päätös valtuuttaa valmistelemaan kansallisen alkoholiohjelman vuosille 2004–2007. Ohjelma valmistuu keväällä 2004. Valtioneuvosto päätti linjauksissaan myös, että alkoholijuomien vähittäismyynti säilytetään alkoholilain mukaisesti valtion omistaman alkoholiyhtiön yksinoikeutena. Alko on osaltaan toimijana kansallisessa alkoholiohjelmassa.

Alkon myynnistä ja tuloksesta 2003

Vuonna 2003 Alkon myynti litroina oli yhteensä yli 106 miljoonaa, verrattuna vuoteen 2002 kasvu oli 2,7 prosenttia. Alkon myynti arvonlisä- ja valmisteveroineen oli 1 382 miljoonaa euroa ja ilman veroja noin 476 miljoonaa euroa. Myynnin kasvu edellisvuoteen verrattuna oli

3,8 prosenttia. Tilikauden voitto oli 27 miljoonaa euroa.

Vuosi 2003 oli myynnin ja tuloksen tunnusluvultaan vuoden 2001 kaltainen, vuonna 2002 Alko kattoi eläkesäätiön tappioita, johon yhtiön operatiivinen tulos käytettiin. Nyt palasimme takaisin sitä edeltävien vuosien kehityksen tielle.

Juomaryhmittäin tarkasteltuna mietojen viinien, etenkin punaviinien ja long drink -juomien myynti kasvoi eniten. Hanapakkausten litramääräinen osuus viinimyyntistä nousi 22 prosenttiin.

Uusiutuminen on tärkeää

Asiakkaat ovat tänä vuonna erityisen kiinnostuneita siitä, mitä lisäarvoa pystymme heille asiakaspalvelulla tuottamaan. Onnistuminen asiakkaan tarpeiden tyydyttämisessä vaatii jatkuvaa toiminnan kehittämistä. Alkon myyjien vankka tuotetietous sekä kyky palvella asiakkaita heidän tarpeittensa mukaisesti ovat asiakaskohtamisen kulmakivet. Siksi Alko panostaa sekä tuote- että palvelukoulutukseen edelleen vahvasti. Myös asiakkaan ja henkilökunnan turvallisuuteen nyt ja tulevaisuudessa panostetaan entistä enemmän. Tämän kaiken tarkoituksena on hoitaa vastuullista ja palvelevaa alkoholikauppaa tehokkaasti Suomessa vastaisuudessakin.

Alkon myymälöissä kävi viime vuonna yli 62 miljoonaa asiakasta. Vastuullinen ja palveleva henkilökuntamme on suoriutunut työstään erinomaisesti, mistä parhaat kiitokset. Niin ikään suurkiitokset kaikille niille sidosryhmille, jotka ovat olleet mukana toimintamme kehittämisessä.

Maaliskuussa 2004

Jaakko Uotila

Toimintaympäristö

Alkoholijuomien kulutuksen kasvu alitti yksityisen kulutuksen kasvun vuonna 2003.

Alkoholijuomien kulutuksen reaalihintataso nousi 0,7 prosenttia.

Alkon markkinaosuus vähittäismyynnistä säilyi ennallaan.

Suomen talouskasvu oli vuonna 2003 hieman edellisvuotista hitaampaa. Keväällä alkanut nousu hidastui jonkin verran loppuvuodesta. Vuositasolla talouskasvun arvioidaan olevan noin puolitoista prosenttia. Kasvun taustalla on erityisesti kulutuskysyntä. Yksityisen kulutuksen kasvun arvioidaan olevan noin kolme prosenttia. Yleisen hintatason nousu oli Suomessa EU-maiden keskimääräistä inflaatiouuhtia hitaampaa. Kertomusvuoden inflaatio oli 0,9 prosenttia.

Vuoden aikana Alko perusti 15 uutta myymälää. Vuoden lopussa myymälöitä oli 314 ja myymäläverkostoa täydentäviä tilauspalvelupisteitä 142. Muiden vähittäismyymintapaikkojen sekä mietoja juomia anniskelevien ravintoloiden määrä väheni edellisen vuoden tapaan. Väkeviä ja mietoja juomia anniskelevien ravintoloiden ja niiden asiakaspaikkojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta.

Vuoden 2003 alusta Suomea koskevat maahantuontiikiintiöt muuttuivat oluen osalta ja Suomeen sai tuoda muista Euroopan yhteisön jäsenmaista 32 litran sijasta 64 litraa olutta. Muiden tuoteryhmien kiintiöt säilyivät ennallaan vuoden loppuun. Vuoden 2004 alusta toisesta EU-maasta verollisena ostettujen alkoholijuomien tuontirajoitukset Suomeen poistuivat ja matkustajilla on oikeus tuoda toisesta EU-maasta alkoholijuomia vapaasti omaan käyttöön maksamatta niistä Suomessa veroja.

Alkoholijuomien verotus Suomessa

Alkoholijuomien verotus Suomessa säilyi 2003 ennallaan. Suomen naapurimaista Norja alensi väkevien juomien verotasoa vuoden 2003 alussa. Edellisen keran verotasoa oli Norjassa laskettu vuotta aikaisemmin. Vuoden 2004 alussa Norja korotti verotasoaan hieman. Tanska lähes puolitti väkevien juomien verotuksensa lokakuun 2003 alussa.

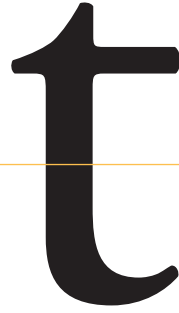
Valtion alkoholista saamat tulot vuonna 2003 olivat ennakkotietojen mukaan runsaat kaksi miljardia euroa. Alkoholijuomaverotulot olivat tästä 1,4 miljardia euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 1,9 prosenttia. Muu osa valtion alkoholitulosta on arvonlisäverotuksesta saatavia tuloja. Alkoholijuomaverotulojen osuus valtion verotuloista oli runsaat neljä prosenttia.

Suomessa alkoholijuomilla on alkoholijuomaveron perusvero ja pakkaukseen kohdistuva lisävero. Näiden erityisverojen lisäksi alkoholijuomia koskee yleinen arvonlisävero.

Vuonna 1994 Suomessa siirryttiin juoman arvoon perustuvasta verosta EU-direktiivin määrittelemään alkoholiverotukseen, jossa vero lasketaan joko juoman sisältämän puhtaan alkoholin määrän tai volyymin perusteella. Kaikissa yhteisön maissa noudatetaan samaa verotuksen rakennetta. Viinien verotusta kevennettiin Suomessa vuonna 1998. Muutoin verotuksen nimellinen taso on säilynyt ennallaan.

Kaikkien alkoholijuomien verotus keveni tuntuvasti maaliskuun alussa vuonna 2004, jolloin verotaso aleni keskimäärin 33 prosenttia. Veron alentamisen tavoitteena on kuluttajahintojen sopeuttaminen tasolle, jolla kansalaisilla ei olisi suurta kannustinta hankkia alkoholijuomia ulkomailta.

Alkoholijuomien verotus Suomen lähialueilla 2003

Alkoholijuomien verotaso Ruotsissa ja Norjassa poikkesi Suomen tasosta jonkin verran juomaryhmästä riippuen. Norjassa väkevien juomien verotaso oli merkittävästi Suomen tasoa korkeampi. Tanskassa väkevien juomien vero oli alle puolet ja Saksassa noin neljäsosa Suomen verosta. Oluiden vero Tanskassa oli kolmasosa ja Saksassa viidestoistaosa Suomen tasosta.

Virossa väkevien juomien verotaso oli vuonna 2003 vajaan viidesosan Suomen tasosta. Suomessa 1.3.2004 toteutetun väkevien juomien 44 prosentin suuruisen veron alennuksen jälkeen väkevien juomien verotaso Virossa on kolmasosa Suomen vastaavasta. Oluiden verotus keveni 32 prosenttia maaliskuun alussa 2004, minkä jälkeen olu- en verotaso Virossa on viidesosa Suomen tasosta.

Alkoholijuomien valmistevero tuoteryhmittäin 2003

EU-maissa sekä eräissä muissa maissa
Euroa 100 %:n alkoholiliitralla

	Väkevät	Välituote	Viini	Olut
EU:n minimiverotaso	6	3	0	2
Italia	7	3	0	4
Espanja	7	3	0	2
Portugali	9	3	0	3
Kreikka	9	3	0	3
Itävalta	10	4	0	5
Luxemburg	10	4	0	2
Saksa	13	9	0	2
Ranska	15	12	0	3
Alankomaat	18	6	5	5
Belgia	17	6	4	4
Irlanti	39	22	25	20
Iso-Britannia	28	17	20	17
Tanska	20	8	9	9
Suomi	50	39	21	29
Suomi 1.3.2004	28	24	19	20
Ruotsi	55	28	22	16
Islanti *	74	59	47	36
Norja *	67	44	44	44
Viro *	9	6	6	4
Latvia *	8	6	4	2
Liettua *	9	6	4	2
Puola *	10	1	3	4

* Ei EU-maa

Lähde: CEPS (Confédération Européenne des Producteurs de Spiritueux), tammikuu 2004.

Alko mukana alkoholiohjelmassa

"Huoli alkoholin kulutuksen lisääntymisestä on yhtenä merkittävänä syynä siihen, että valtiovalta teki päätöksen laatia alkoholiohjelman vuosille 2004–2007. Ohjelman tarkoituksena on vähentää alkoholin aiheuttamia haittoja", toteaa sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikkö **Markku Lehto**. "Alkoholiohjelma koostuu laajasta yhteistyöstä, johon voivat kumppanuussopimuksin osallistua niin elinkeinoelämä kuin kansalaisjärjestötkin. Alko on mukana toimijana, onhan sillä erityinen asema niin suuruutensa kuin osaamisensaakin takia. Alkossa on mielestäni toteutettu onnistuneesti vastuullista alkoholikauppaa. Yrityksellä on järjestelmällinen alkoholijuomien myyntiin liittyvä omavalvonta. Kun tapoja toimia alkoholiohjelmassa vahvistetaan ja vakiinnutetaan ajan myötä, Alkon tietoa pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään. Olen varma, että alkoholiohjelmaan liittyvällä laajalla yhteistyöllä pystymme ehkäisemään ja hoitamaan alkoholista aiheutuvia haittoja."

Alkoholijuomien kulutus kasvoi edelleen 2003

Kotitalouksien luottamus omiin kulutusmahdollisuuksiinsa säilyi korkeana, ja kotitalouksien reaalin osto-voima kasvoi edellisestä vuodesta kolme prosenttia. Alkoholijuomien tarjonta lisääntyi ja hintataso nousi vain lievästi.

Alkoholijuomien tilastoitu kulutus vuonna 2003 oli 40 miljoonaa litraa 100 %:n alkoholia. Kasvua edellisestä vuodesta oli 1,2 prosenttia. Tilastoimaton¹ kulutus säilyi ennallaan.

Kokonaiskulutus oli vuonna 2003 asukasta kohden laskettuna 9,4 litraa 100 %:n alkoholia. Tilastoitu kulutus oli 7,7 litraa ja tilastoimaton kulutus 1,7 litraa asukasta kohden. Tilastoimaton kulutus on säilynyt tällä tasolla jo viiden vuoden ajan ja se muodostaa vajaan viidesosan kokonaiskulutuksesta. Tilastoimattomasta kulutuksesta yli puolet on matkustajatuontia. Ulkomailla kulutetun alkoholin osuus tilastoimattomasta kulutuksesta on noin viidennes, ja laillisen ja laittoman kotivalmistuksen osuus noin neljäsosa.

Tilastoidun kulutuksen kasvusta vähittäismyynnin kasvua oli 2,3 prosenttia. Anniskelukulutus aleni 3,4 prosenttia edellisestä vuodesta.

Kulutuksen kasvu painottui edellisen vuoden tapaan viineihin, joiden myynti lisääntyi vuodessa 8,0 prosenttia. Long drink -juomien kysyntä kasvoi edellisestä vuodesta lähes saman verran eli 7,8 prosenttia. Erityisesti Alkossa ja ravintoloissa myytävien ulkomaisten long drink

-juomien kysyntä lisääntyi merkittävästi. Siidereiden kulutuksen kasvu sen sijaan taittui ja kääntyi vuositason neljän prosentin suuruisen laskuun.

Väkevien juomien myynti kasvoi vajaalla prosentilla. Oluiden myynti aleni edellisestä vuodesta 0,7 prosenttia.

Alkoholijuomien kulutus Suomessa

100 %:n alkoholina, litraa asukasta kohden

	2003	2002	2001
Tilastoitu kulutus	7,7	7,6	7,3
Tilastoimaton kulutus ¹	1,7	1,7	1,7
Yhteensä	9,4	9,3	9,0

Lähde: Päihdetilastollinen vuosikirja 2003, Stakes. STTV.

¹ Tilastoimattomalla kulutuksella tarkoitetaan turistien alkoholituomia, alkoholijuomien laillista ja laitonta kotivalmistusta, salakuljetusta ja korvike-alkoholia sekä turistien ulkomailla nauttimaan alkoholia.

Alkoholijuomien kulutuksen reaalihintataso nousi hieman

Alkoholijuomien kulutuksen reaalihintataso on 1990-luvun alkupuolelta säilynyt vakaana. Vähittäiskulutuksen reaalihintataso on ollut laskusuunnassa toisin kuin anniskelukulutuksen reaalihintataso, joka on noussut jonkin verran.

Ennakkotiedon mukaan alkoholijuomien kulutuksen nimellishintataso nousi vuonna 2003 keskimäärin 1,5 prosenttia. Vähittäiskulutuksen nimellishintataso nousi 1,3 ja anniskelukulutuksen 1,8 prosenttia. Kuluttajahintoihin suhteutettuna tämä merkitsee kulutuksen reaalihintatason 0,7 prosentin suuruisia nousua.

Vähittäiskulutuksen osuus kasvoi prosenttiyksiköllä

Alkoholin tilastoitua kulutusta tarkastellaan vähittäiskulutuksena ja anniskelukulutuksena. Vähittäiskulutuksen osuus tilastoidusta kulutuksesta vuonna 2003 kasvoi yhdellä prosenttiyksiköllä 82 prosenttiin. Anniskelukulutuksen osuus tilastoidusta kulutuksesta laski 18 prosenttiin. Alkon myynnin osuus vähittäiskulutuksesta säilyi 52 prosentissa.

Alkoholijuomien vähittäismyynnin jakauma

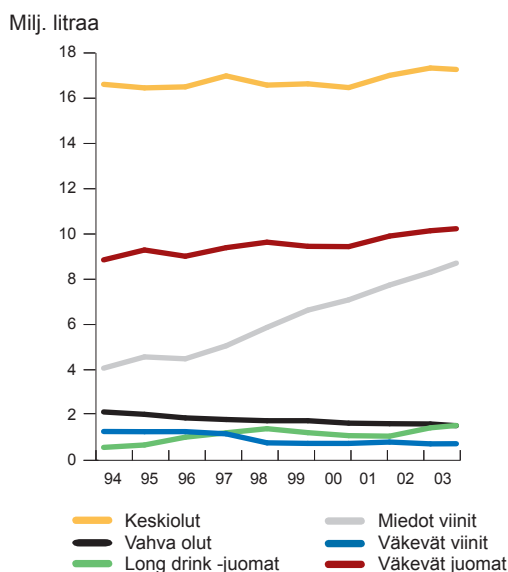
	2003	2002	2001
Alko ¹	52 %	52 %	51 %
Päivittäistavarakaupat ¹	48 %	48 %	49 %
Viinitilatuotteet, litraa ²	331 000	350 000	350 000

¹ Lähde: Stakes. Laskettu 100 %:n alkoholiiksi muunnetuista litroista.

² Lähde: Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV).

Alkoholijuomien kulutus

100 %:n alkoholina juomaryhmittäin vuosina 1994–2003

Lähde: Päihdetilastollinen vuosikirja 2003, Stakes.

Viinitilayrittäjiä oli vuoden 2003 lopussa runsaat 50. Tilat tuottivat ja myivät yhteensä 331 000 litraa alkoholijuomia. Määrät ovat usean vuoden ajan säilyneet samalla tasolla.

Alkon palvelut ja tuotteet

**Palveluverkosto ja asiakkuus –
Palvelemme 62 miljoonaa asiakasta vuodessa.**

Alkon tehtävänä on alkoholijuomien vähittäismyynti yksinoikeudella, joka on määritelty alkoholilaissa. Poikkeuksena alkoholijuomien myynnin yksinoikeudessa ovat alle 4,7-tilavuusprosenttiset käymisteitse valmistetut alkoholijuomat sekä enintään 13 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävät kotimaiset tilaviinit.

Hoidamme vastuullista tehtäväämme tasapuolisesti ja tehokkaasti. Asiakkaat saavat tuotteensa koko maan kattavasta myymäläverkostosta, henkilöstö on asiantuntevaa ja tuotevalikoima laadukas ja laaja.

Panostamme tasalaatuiseen ja yhtenäiseen toimintatapaan. Menestystekijämme ovat henkilöstö, asiakkaiden meistä saama kuva ja erikoiskaupan toimintatapa. Olemme sidosryhmillemme luotettava kumppani.

Yksinmyyntioikeus edellyttää Alkolta toimivaa myyntityöntä. Vastuullisuus on keskeinen osa laadukasta asiakaspalvelua. Vuonna 2003 tarkistimme asiakkaan iän yli 878 000 kertaa, jouduimme kieltäytymään myymästä päihtyneelle henkilölle yli 83 000 kertaa ja kirjasimme noin 19 700 välitysepäilyä.

Yhtiön organisaatio muuttui 1.10.2003. Parantaaksemme ja tehostaaksemme ketjumaista ja asiakaslähtöistä toimintatapaamme myymäläverkosto jaettiin yhdeksään alueeseen entisen viiden piirin sijasta. Uutta alueorganisaatiota johtaa palvelujohtaja, joka raportoi toimitusjohtajalle.

Vuonna 2003 toteutettiin koko henkilökunnalle suunnattu asiakkuusvalmennus, jossa erityinen huomio kiinnitettiin erilaisten asiakkaiden tarpeisiin ja palvelun laatuun.

Mittautamme palvelumme laatua jatkuvasti. Vuoden 2003 aikana myymälöissä tehtiin asiakaskysely, johon vastasi yli 45 000 ihmistä. Kyselyn tulosten mukaan Alkon palvelu oli kiitettävää ja oli parantunut vuodesta 2002. Kauppaketjujen asiakastyytyväisyyttä ja palvelukuvaa mittaavissa tutkimuksissa olemme olleet jo useana vuonna aivan kärjessä.

P

Myymälät, tuotteet ja valikoima

Perustimme 15 uutta myymälää

Alkolla oli vuoden 2003 lopussa 314 myymälää ja myymäläverkostoa täydentäviä tilauspalvelupisteitä 142. Perustimme uudet myymälät Espoon Mankkaalle ja Tapiolaan, Helsingin Itäkeskukseen, Inarin Saariselälle, Lahden Mukkulaan, Kokkolan keskustaan, Oulun Kaakkuriin, Pirkkalan Partolaan, Turun Hirvensaloon ja Kupittaaan asemalle sekä Kangasalalle, Kustaviin, Piikkiöön, Ristiinaan ja Valkealaan. Siirsimme lisäksi 23 myymälää asiakkaan kannalta paremmalle liikepaikalle. Uusia myymälähankkeita vuodelle 2004 on vireillä kuusi.

Myymälöiden aukioloaikoja on pidennetty asiakkaiden tarpeita vastaavaksi.

Yrityspalvelu – osa kokonaisvaltaista asiakaspalvelua

Yrityksiä palvelevat kaikki Alkon myymälät. Tämän lisäksi Alkolla on isoissa asutuskeskuksissa ja pohjoisen lomanviettoalueilla 23 yrityspalveluun erikoistunutta myymälää. Yrityspalvelua hoitavien myymälöiden tuotevalikoimassa, henkilökunnan koulutuksessa ja palvelutarjonnassa otetaan huomioon yritysasiakkaiden erityistarpeet.

1.5.2003 otettiin käyttöön yritysasiakaskortti, jolla ostokset voi maksaa tavallisen maksukortin tapaan. Uutena asiakaspalautteen keräämismuotona ja toimintojen kehittämissideoiden lähteenä toimivat isoilla paikkakunnilla aloitetut säännölliset yritysasiakaskäynnit.

Tasalaatuisia, turvallisia tuotteita laajasta alkoholijuomavalikoimasta

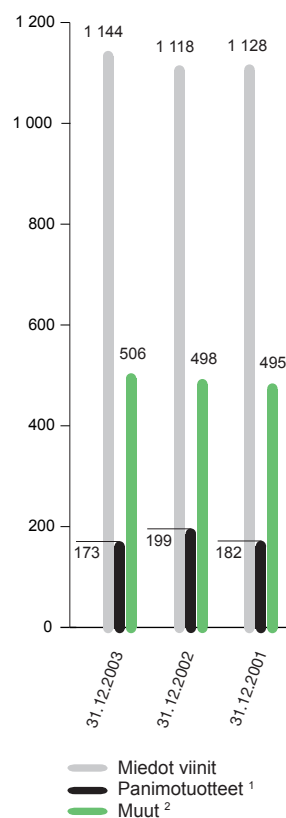
Alko on maailmanlaajuisesti merkittävä yksittäinen alkoholijuomien ostaja.

Tavoitteenamme on laaja valikoima, josta kuluttajat saavat tasalaatuisia tuotteita. Tärkeänä osana ostotoimintaamme seuraamme kuluttajien ostokäyttäytymistä. Kuluttajat viitoittavat uusia suuntia, joita seuraamme kansainvälisten trendien ohella tarkasti.

Vuonna 2003 tavarantoimittajat tarjosivat Alkolle myyntiin 3 092 viiniä, joista pyysimme maistettavaksi 1 285. Uusia viinejä ostettiin yhteensä 290. Valikoimassa oli noin 30 kotimaista ja 90 ulkomaista olutmerkkiä.

Alkoholijuomamerkkien määrä vakiovalikoimassa

¹ Mm. oluet, siiderit ja long drinkit

² Mm. väkevät viinit, juomasekoitukset ja väkevät

Alueet ja myymälät 1.1.2004

Helsingin alue
Alue toimisto Helsinki
Aluepäällikkö Markku Kujansivu
31 myymälää

Uudenmaan alue
Alue toimisto Helsinki
Aluepäällikkö Kimmo Mäkelä
35 myymälää, 8 tilauspalvelupistettä

Länsi-Suomen alue
Alue toimisto Turku
Aluepäällikkö Erkki Pakola
43 myymälää, 27 tilauspalvelupistettä

Pirkanmaan alue
Alue toimisto Tampere
Aluepäällikkö Antero Elovaara
35 myymälää, 5 tilauspalvelupistettä

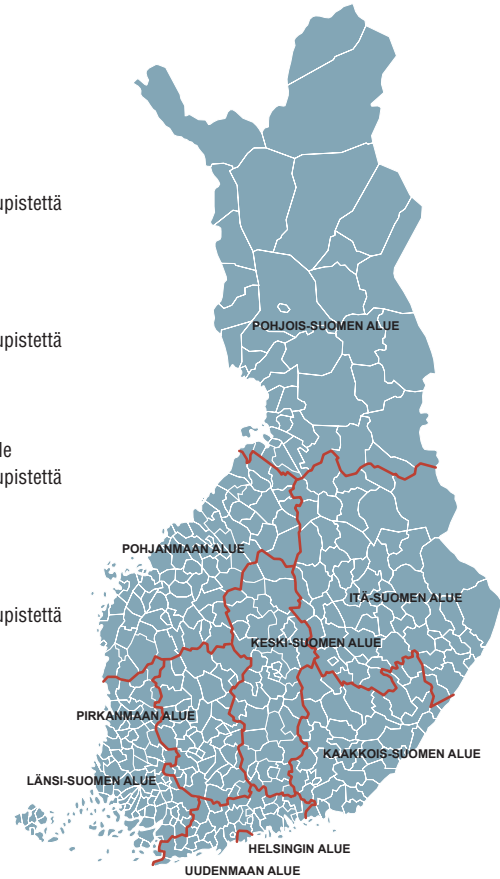
Keski-Suomen alue
Alue toimisto Tampere
Aluepäällikkö Juha Korhonen
33 myymälää, 11 tilauspalvelupistettä

Kaakkois-Suomen alue
Alue toimisto Lappeenranta
Aluepäällikkö Tapio Lampinen
32 myymälää, 12 tilauspalvelupistettä

Pohjanmaan alue
Alue toimisto Oulu
Aluepäällikkö Anne Penttilä
36 myymälää, 26 tilauspalvelupistettä

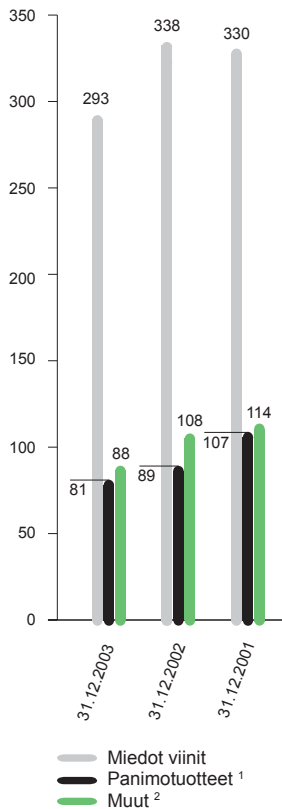
Itä-Suomen alue
Alue toimisto Kuopio
Aluepäällikkö Jari Hiekkataipale
34 myymälää, 29 tilauspalvelupistettä

Pohjois-Suomen alue
Alue toimisto Oulu
Aluepäällikkö Ari Nyberg
35 myymälää, 24 tilauspalvelupistettä

Pohjakartta © Genimap Oy, Lupa L5324/03

Uusien alkoholijuomamerkkien määrä hinnastossa

¹ Mm. oluet, siiderit ja long drinkit

² Mm. väkevät viinit, juomasekoitukset ja väkevät

Oluttietämys lisääntynyt

Vuonna 2003 Alkon viidessä pääkaupunkiseudun sekä Turun Kupittaa myymälässä kiinnitettiin panimotuotteisiin erityistä huomiota. Valikoimaa laajennettiin, esillepanoja ja tilankäyttöä selkiytettiin. ”Pääasiassa ulkomaiset panimotuotteet on laitettu meillä esille valmistusmaan ja oluttyypin mukaan. Asiakkaat hakevat myymälässä oluita yleisimmin näiden mukaan, alkoholipitoisuus ei ole niinkään merkittävä,” kertoo Herttoniemen Alkon myymäläpäällikkö **Jyri Saraste**. ”Myös opasteet uusittiin. Panimotuotemyynnistämme valtaosa on kotimaista, joten tietysti myös niiden sijoitteluun olemme kiinnittäneet huomiota. Monella henkilökunnastamme on oluista hyvä tietämys, mutta nyt saimme lisäkoulutusta. Monet asiakkaat ovat oluensa asiantuntijoita. Olemme varmaankin lähentymässä Keski-Euroopan olutmaita, joissa monenlaiset oluet täydentävät ateriaa ja joissa niitä käytetään viinien tapaan.”

Hanapakkausviinit ja Uuden maailman viinit asiakkaan ostoskorissa lisääntyivät

Merkittävin muutos vuonna 2003 oli kuluttajien kasvanut kiinnostus hanapakkauksiin. Niiden lukumäärää tuotevalikoimassamme lisättiin noin 30:llä. Hanapakkauksessa myydyin viinin litramääräinen osuus oli 22 prosenttia viinien kokonaisuusmyynnistä.

Kuluttajat olivat aiempaa kiinnostuneempia myös niin kutsutuista Uuden maailman viineistä, joita tuotetaan muun muassa Yhdysvalloissa, Argentiinassa, Chilessä ja Australiassa.

Suosion syinä ovat viinien mutkattomat etiketit, tunnetut rypäleet, tutut tavamerkit ja hyväksi havaittu hinnan ja laadun suhde.

Valkoviinikategoriassa Etelä-Afrikka ylsi Uuden maailman viinien tuottajamaista ykkössijalle 19,5 prosentin markkinaosuudellaan. Chilen, Australian ja Argentiinan punaviinien osuus kasvoi merkittävästi.

Viininharrastuksen kasvu lisäsi hyvien laatuviinien kysyntää. Monet laatuviinit ovat kansainvälisesti niin haluttuja, etteivät niiden tuottajat pysty tyydyttämään kysyntää maailmanlaajuisestikaan. Alko on usein kuitenkin luotettavana kumppanina ja suurena ostajana etulyöntiasemassa näitä viinejä hankittaessa. Kaikkein kysytyimpien viinien hinnat ovat Alkossa usein kansainvälisesti erittäin kilpailukykyisiä selkeän ja tasapuolisen hinnoittelun vuoksi. Ennakkovarausjärjestelmämme ansiosta näitä kysytyimpiä laatuviinejä on saatavilla kaikkialla Suomessa.

Alkoholintarkastuslaboratorio

Alkon Alkoholintarkastuslaboratorio (ACL, Alcohol Control Laboratory) tarkastaa Alkossa myytävien tuotteiden laatua ja turvallisuutta. Laboratorio tutkii vakiovalikoimassa olevista tuotteista säännöllisin väliajoin viranomaisten EU-alueella tutkittavaksi vaatimia ominaisuuksia.

Kuluttajansuojan vuoksi juomia tutkitaan myös viranomaisten vaatimuksia laajemmin. Vuonna 2003 tehtiin tutkimuksia, jotka liittyivät viinien mikrobiologiseen puhtauteen, hanapakkausviinien laatuun, oluen yliherkkyyttä aiheuttaviin aineisiin sekä alkoholijuomien aitouteen. Vuonna 2003 analysoitiin 6 700 näytettä, mikä merkitsee 22 prosentin lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna. Huomattava osa analyyseistä tehtiin maksullisina analyysipalveluina ulkopuolisille asiakkaille, yrityksille ja viranomaisille.

Laboratorioon tuli lukuisia alkoholijuomien kemialliseen laatuun liittyviä kysymyksiä Alkon asiakkailta. Eniten kysyttiin yliherkkyyttä aiheuttavista aineista.

ACL osallistui pohjoismaisten alkoholimonopoliien laatu yhteistyöhön sekä Suomen edustajana kansainvälisen viinijärjestön OIV:n (Office International de la Vigne et du Vin) toimintaan analyysimenetelmien ja viinien turvallisuuden osalta.

Alkon Alkoholintarkastuslaboratorio on Mittatekniikan keskuksen akkreditoinnilla todettu virallisesti päteväksi ja puolueettomaksi väkiviinan, alkoholijuomien ja teknokemiallisten tuotteiden testaukseen. Lisäksi se on ulkoasiainministeriön EU:lle ilmoittama Suomen virallinen laboratorio alkoholijuomia koskevissa testauksissa.

Hinnat ja verotus

Alkon hinnoittelu on tasapuolista ja läpinäkyvää. Kaikkia tavarantoimittajia ja tuotteita kohdellaan yhtenäisten hinnoitteluperiaatteiden mukaisesti, ja hinnoittelu on tavarantoimittajille avointa. Tuotteiden vähittäismyyntihinnat ovat samat maan kaikissa Alkoissa ja myymäläverkostoa täydentävissä tilauspalveluisteissa. Hinnoittelusäännöt ja hinnoitteluun vaikuttavat tekijät tarkistetaan säännöllisesti kerran vuodessa. Muutoksista neuvotellaan tavarantoimittajien kanssa ja niistä tiedotetaan sidosryhmille ennalta sovitun aikataulun mukaisesti.

Vuoden 2003 alun hinnoittelutarkistuksessa hinnoittelun periaatteet säilytettiin ennallaan. Hinnoittelutekijöihin tehtiin inflaatiotarkistuksia ja tarkistettiin ostopalveluiden hinnat.

Alkoholijuomien hintoja muutettiin vuoden 2003 aikana neljä kertaa: tammikuun, huhtikuun, heinäkuun ja lokakuun alussa. Näinä ajankohtina tavarantoimittajilla oli mahdollisuus tehdä hinnantarkistuksia Alkolle, nostaa tai laskea hintojaan, tai muuttaa tuotteidensa jakelutapaa Alkon myymälöihin. Tuolloin päivitettiin myös hinnoittelun käyttämät valuuttakurssit. Mahdolliset tavarantoimittajien hintamuutokset, jakelutapamuutokset ja valuuttakurssitarkistukset vietiin välittömästi kuluttajahintoihin.

Alkon myynnin reaalihintataso aleni

Vuoden aikana tapahtuneet hintamuutokset olivat melko vähäiset. Vuoden 2003 lopun nimellishintataso oli 0,4 prosenttia vuoden 2002 lopun hintatasoa korkeampi. Vuositasolla hintataso vuonna 2003 oli 0,5 prosenttia edellisvuotista korkeampi. Kuluttajahintoihin suhteutettuna Alkon myynnin hintataso reaalisesti aleni keskimäärin 0,4 prosenttia.

Alkoholijuomien verotus

Alkoholijuomien verotus säilyi vuonna 2003 ennallaan. Viiniryhmän tuotteiden hinnoista verojen osuus oli keskimäärin 84 prosenttia. Viiniryhmän tuotteiden hinnoista verojen osuus oli keskimäärin hieman alle puolet ja oluissa hieman yli puolet. Arvonlisäveron osuus vähittäishinnasta on 18 prosenttia. Alkoholijuomien arvonlisäverokanta on 22 %.

Alkoholijuomien verotus vuonna 2003

Väkevä alkoholijuoma, 0,70 l

Alkoholia 40 tilavuusprosenttia	Vähittäishinta 22,20 euroa
Hankintahinta + Alkon myyntikate	18 % 4,07 e
Alkoholijuomaverot	64 % 14,13 e
Arvonlisävero	18 % 4,00 e

Viini, 0,75 l

Alkoholia yli 8 tilavuusprosenttia	Vähittäishinta 7,20 euroa
Hankintahinta + Alkon myyntikate	56 % 4,01 e
Alkoholijuomaverot	26 % 1,89 e
Arvonlisävero	18 % 1,30 e

Olut, 0,33 l

Alkoholia 5,2 tilavuusprosenttia	Vähittäishinta 1,45 euroa
Hankintahinta + Alkon myyntikate	48 % 0,70 e
Alkoholijuomaverot	34 % 0,49 e
Arvonlisävero	18 % 0,26 e

Alkoholijuomien verotusta kuvataan myös toimintaympäristökatsauksessa sivuilla 4–6.

Alkon myynti kasvoi ja myynnin rakenne miedontui edelleen.

Alkon myynti kasvoi myös vuonna 2003, mutta kasvu oli edellisvuotista hitaampaa. Litramääräinen myynti lisääntyi 2,7 prosenttia, ja juomia myytiin kaikkiaan 106,0 miljoonaa litraa. 100 %:n alkoholiksi muunnettuna myynti oli 17,1 miljoonaa litraa, jossa oli kasvua edellisestä vuodesta 3,5 prosenttia.

Myynnin kasvua edistivät kuluttajien ostovoiman kasvu, reaalihintatason lievä aleneminen ja juomien tarjonnan monipuolistuminen. Uusia myymälöitä perustettiin 15, ja myymälöiden juomatarjontaa kehitettiin edelleen vastaamaan entistä paremmin alueellista kysyntää.

Myynnin rakenne miedontui vajaalla prosenttiyksiköllä. Syynä miedontumiseen edellisvuosien tapaan oli viinien suosion voimakas kasvu.

Mietojen viinien myynti kasvoi 8,2 prosenttia. Suhteellinen kasvu oli kuitenkin voimakkainta long drink -juomissa, joiden myynti lisääntyi 14,1 prosenttia edellisestä vuodesta. Mietojen rypälewiinien myynti kasvoi kaikkiaan 9,3 prosenttia. Tästä punaviinien myynnin kasvu oli suurin, 14,3 prosenttia. Long drink -juomien myynnin kasvun syynä oli uusien ulkomaisten juomien saavuttama suosio. Siidereiden ja oluiden myynti kääntyi kertomusvuonna laskuun.

Hanapakkauksiin myynnin kasvu jatkui voimakkaana. Hanapakkaukset ovat kahden tai kolmen litran juomapakkauksia, joiden litraa kohden laskettu vähittäishinta on usein vastaavaa pulloon pakattua tuotetta edullisempi. Hanapakkauksiin myytiin 9,7 miljoonaa litraa, mikä oli 22 prosenttia viinien koko myynnistä. Hanapakkauksiinvalikoimassa on 39 punaviiniä, 30 valkoviiniä ja yksi roseeviini. Ns. monipakkaustuotteet, esimerkiksi kuuden tai kahdentoista pullon myyntipakkaukset, muodostivat 40 prosenttia panimotuotteiden myynnistä.

Viinien myynti hintaryhmittäin

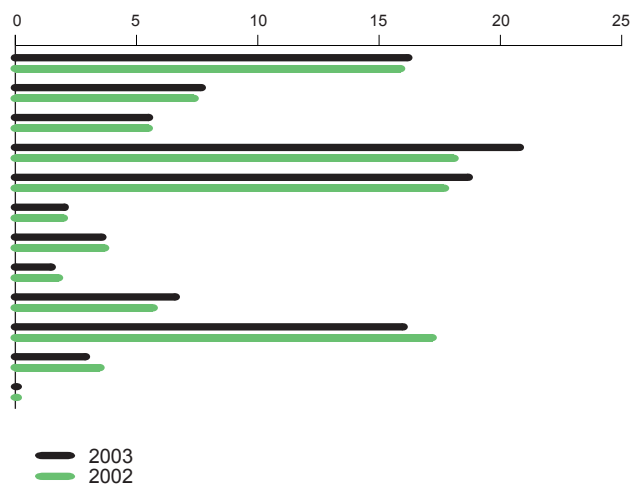
Vuonna 2003 lähes 28 prosenttia myydyistä punaviineistä maksoi korkeintaan kuusi euroa ja hintaluokkaan 6–6,99 euroa sijoittui punaviinimyyntistä lähes 40 prosenttia.

Valkoviinien myynnistä 60 prosenttia oli alle kuuden euron hintaisia tuotteita ja runsas neljännes hintaluokan 6–6,99 viinejä.

Hanapakkauksiin suosio näkyy parhaiten juuri näissä hintaryhmissä. Kun hanapakkausten hinnat muunnetaan 0,75 litran pullon hinnoiksi, ne sijoittuvat matalimpiin hintakategorioiden. Punaviinien litramääräisestä myynnistä 23 ja valkoviinien litramyyntistä 25 prosenttia oli hanapakkauksiin myyntiä.

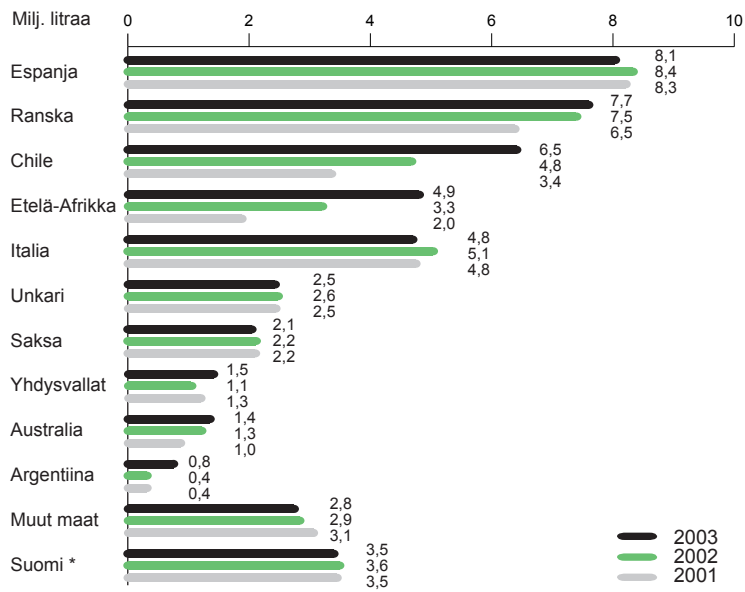
Myynti tuoteryhmittäin vuosina 2003 ja 2002

Tuoteryhmä	Milj. litraa	Muutos ed. vuoteen, %
Viinat	16,6	+1,4
Konjakit, viskit, rommit ym. väkevät	8,1	+1,8
Väkevät viinit	5,8	+0,0
Punaviinit	21,2	+14,3
Valkoviinit	19,1	+5,5
Kuohuviinit	2,4	+3,3
Muut viinit	4,0	-2,3
Siiderit	1,9	-12,4
Long drink -juomat	7,0	+14,1
Vahvat oluet	16,4	-6,8
Keskioluet	3,3	-14,4
Alkoholiittomat juomat	0,5	-1,4
Yhteensä	106,0	+2,7
Yhteensä 100 %:n alkoholina	17,1	+3,5

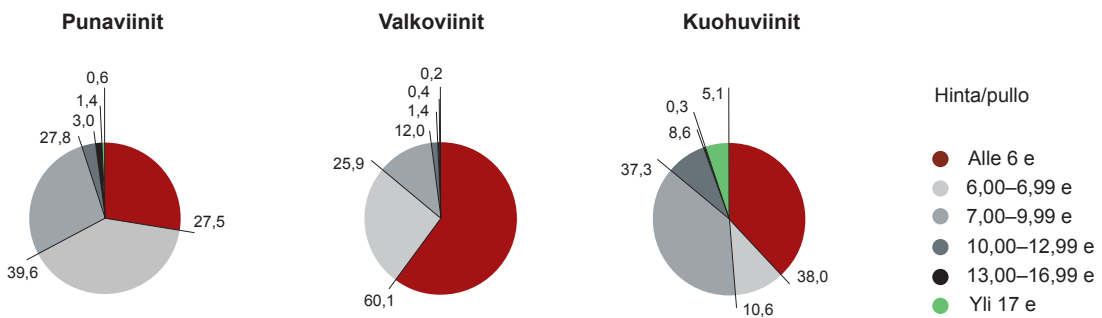

Viinien myynti alkuperämaan mukaan vuosina 2003, 2002 ja 2001

* Suomalaiset marja- ja hedelmäpohjaiset viinit

Viinien myynnin jakauma hintaryhmittäin vuonna 2003, % myynnistä

P

Punaviinien myynti alkuperämaan mukaan vuonna 2003

	Myynti 1000 l	Muutos ed. vuoteen, %	%-osuus myynnistä
Espanja	5 879	-6,4	27,8
Chile	4 509	42,9	21,3
Ranska	3 812	9,6	18,0
Italia	2 205	4,4	10,4
Etelä-Afrikka	1 142	107,5	5,4
Argentiina	735	121,6	3,5
Australia	726	26,0	3,4
Yhdysvallat	445	43,3	2,1
Bulgaria	264	4,2	1,2
Unkari	218	-1,6	1,0
10 suosituinta yhteensä	19 933	15,4	94,1
Kaikki maat yhteensä	21 174	14,3	100,0

Valkoviinien myynti alkuperämaan mukaan vuonna 2003

	Myynti 1000 l	Muutos ed. vuoteen, %	%-osuus myynnistä
Etelä-Afrikka	3 722	37,3	19,5
Ranska	2 688	-4,2	14,1
Unkari	2 115	-4,1	11,1
Italia	2 072	-14,9	10,9
Saksa	1 974	-2,6	10,3
Chile	1 966	24,7	10,3
Espanja	1 521	0,7	8,0
Yhdysvallat	1 030	31,9	5,4
Australia	675	-1,8	3,5
9 suosituinta yhteensä	17 762	6,1	93,1
Kaikki maat yhteensä	19 081	5,5	100,0

Kuohuviinien myynti alkuperämaan mukaan vuonna 2003

	Myynti 1000 l	Muutos ed. vuoteen, %	%-osuus myynnistä
Ranska	982	-3,0	41,1
Espanja	577	13,3	24,2
Italia	463	-11,4	19,4
3 suosituinta yhteensä	2 023	-6,2	84,7
Kaikki maat yhteensä	2 389	0,6	100,0

Monipuoliset palvelut

Viestintämme on vastuullista ja palvelevaa

Vähittäismyynnin lisäksi asiakaspalveluumme kuuluu monipuolinen ja vastuullinen tiedonvälitys ja neuvontapalvelut. Alkon viestintä on aktiivista. Tavoitteena on positiivisen julkisuuskuvan säilyttäminen ja edelleen kehittämisen. Viestintä tukee myymälöissä tapahtuvaa asiakaspalvelua, ja viestinnän keinoin pyritään myös ehkäisemään alkoholista aiheutuvia haittoja.

Tutuista asiakasjulkaisuista monipuolista tietoa

Yhtiöllä on kolme säännöllisesti ilmestyvää asiakasjulkaisua, Etiketti-lehti, Alkon hinnasto ja Uudet tuotteet -esite.

Etiketti-lehti on neljästi vuodessa ilmestyvä asiakaslehti, jossa kerrotaan juoma- ja ruokakulttuurista sekä alkoholin oikeista käyttötavoista. Lehdessä on myös ajankohtaisia asioita Alkosta ja alkoholialasta.

Alkon hinnastossa ja Uudet tuotteet -esitteessä käsitellään tuotetietojen lisäksi Alkon myyntiin liittyviä asioita. Alkon hinnastoa uudistettiin loppukesällä 2003 tehdyn asiakastutkimuksen tuloksien mukaisesti enemmän viinikulttuuria tukevaksi.

www-sivut uudistuivat

Alkon internetsivut (www.alko.fi) uusittiin kesäkuussa 2003. Sivujen ulkoasu muuttui, ja lisäsimme tietoa alkoholista ja terveydestä.

Internetsivuilla uutisoidaan Alkon ajankohtaisista asioista ja annetaan runsaasti taustatietoa yhtiön toiminnasta. Ruoka- ja juomakulttuurista kiinnostuneille sivuilla on vinkkejä ruoan ja juoman yhdistämiseen ja sinne on kerätty Etiketti-lehden suosittu reseptit.

Lisäksi sivuilla on sähköinen hinnasto korkeintaan 22-prosenttisista juomista sekä myymälöiden tiedot karttakuvien kera.

Viestimme asiantuntevasti alkoholin terveyshaitoista

Alko julkaisee esitteitä, joissa on tietoa alkoholin haitoista. Alkoholi ja terveys -materiaalit tehdään yhteistyössä kunkin alan parhaiden asiantuntijoiden kanssa. Julkaistuja esitteitä ovat C₂H₅OH – Asiaa alkoholista, Alkoholijuomien lisä- ja vierasaineet, Alkoholikäytön

vaikutukset elimistöön ja terveyteen, Alkoholi ja raskaus sekä lyhennelmä WHO:n Euroopan alkoholiohjelmasta 2000–2005. Uusi alkoholihaitoista kertova esite, Tutkittua tietoa nuorten alkoholikäytöstä, ilmestyi syksyllä 2003. Seuraava julkaistava esite käsittelee alkoholia ja liikennettä.

Alkoholi ja terveys -materiaaleja saa myymälöistä ja niitä voi tilata myös Alkon asiakasneuvonnasta. Esitteitä on painettu tähän mennessä lähes 1,8 miljoonaa kappaletta. Painotuotteet ovat tilaajalleen maksuttomia.

Mediaillmoittelussa vahvuutta ja vastuuta

Käytämme mediaillmoittelua sekä vahvuus- että vastuuviestinnässä. Vuoden 2003 aikana valituissa aikakauslehdissä oli kaksi ilmoittelukierrosta, joissa kerrottiin yhtiön asiakaspalvelusta ja valikoimasta. Kolmessa ilmoittelukampanjassa tuotiin esiin liiallisen kertajuomisen haittoja. Mediaillmoittelun avulla asiakkaille kerrottiin myös juhlapyhien poikkeavista aukioloajoista.

Etikettiklubi täytti 5 vuotta

Etikettiklubi on Alkon tarjoama palvelu ruoka- ja juomatietoudesta kiinnostuneille. Klubiin kuului vuoden 2003 lopussa noin 14 000 jäsentä. Etikettiklubi tarjosi jäsenilleen ruoka- ja juomatietoutta kuukausittaisella jäsenpostilahetyksellä sekä yli sadalla viinikurssilla eri puolilla Suomea. Klubi teki myös viinimatkan Ranskan Alsaceen. Lokakuussa, 5-vuotissyntymäpäivien kunniaksi Etikettiklubia esiteltiin Alkon myymälöissä kahden viikon mittaisen teemajakson aikana. Vuoden aikana Etikettiklubin jäsenien sivut internetissä uudistettiin ilmeeltään ja niiden sisältöä täydennettiin. Viinikurssivalikoimaan lisättiin kaksi uutta kurssia.

Palautteiden käsittelyä tehostetaan

Alkon asiakasneuvonta palvelee asiakkaita henkilökohtaisesti puhelimitse sekä vastaa internetin, sähköpostin tai kirjeiden välityksellä tulleisiin palautteisiin. Vuonna 2003 asiakkaiden yhteydenottoja oli yli 22 000.

Asiakasneuvojat ovat mukana palautteiden käsittelyn tehostamiseen liittyvässä prosessihankkeessa. Tavoitteena on kehittää palautteiden hyödyntämistä kaikissa Alkon toiminnoissa.

Yhteiskuntavastuu on tätä päivää ja tulevaisuutta

y

Suhtaudumme vakavasti yhteiskuntavastuuseen ja sen kehittämiseen. Niin sosiaalinen, taloudellinen kuin ympäristövastuukin otetaan huomioon käytännön toiminnassa. Erityisesti sosiaalinen vastuu näkyy toiminnassa, sillä perustuuhan yhtiön sosiaali- ja terveyspoliittinen toiminta alkoholilakiin ja alkoholiyhtiötä koskevaan asetukseen.

Alko julkaisi ensimmäisen oman yhteiskuntavastuun raportin vuonna 2003. Raportti koskee vuoden 2002 toimintaa.

Asiakkaan asialla

Yhtiöllä on yhteiskunnallinen vastuu ottaa huomioon asiakas ja asiakkaan edut myös alkoholin käytön haittoja arvioitaessa. Pyrimme siihen, että suomalaiset kuluttajat ymmärtävät ja hyväksyvät Alkon merkityksen vastuullisen alkoholikulttuurin kehittäjänä sekä sosiaali- ja terveyspoliittisten haittojen ehkäisijänä. Alko on osa suomalaista ja myös pohjoismaista alkoholijärjestelmää.

Sosiaalisen vastuun monimuotoisuus Alkossa

Asetus alkoholiyhtiön toiminnasta määrittelee Alkon yleiset velvollisuudet. Alkoholiyhtiön tehtävänä on alkoholi-juomien vähittäismyynti siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen. Alkon hallintoneuvosto vahvistaa tätä tavoitetta koskevan toimintasuunnitelman vuosittain. Vuodeksi 2003 vahvistettu suunnitelma laadittiin tukemaan sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla toteutettavaa kansallista alkoholihojelmaa.

Matkustajatuonnin kasvu ja hintojen lasku kotimaassa vuonna 2004 kasvattavat alkoholin kulutusta ja siitä aiheutuvia haittoja. Tästä syystä valtioneuvosto antoi lokakuussa 2003 periaatepäätöksen alkoholipolitiikkaa koskevista linjauksista. Päätös edellyttää uuden kansallisen alkoholihojelman laatimista vuosille 2004–2007. Siinä säilytetään Alkon nykyinen vähittäismyynnin yksinoikeusasema ja yhtiö liitetään kiinteästi mukaan periaatepäätöksen sekä alkoholihojelman toteutukseen.

Alkoholihaittoja voidaan ehkäistä säätelemällä alkoholi-juomien kulutusta. Alkon vähittäismyynnin yksinoikeus-

asema perustuu tähän tavoitteeseen. Yhtiön harjoittama alkoholipolitiikka tukee kansallisen alkoholiohjelman toteutusta. Alkon merkittävimmät tehtävät yhteiskuntavastuun kannalta liittyvät valtioneuvoston periaatepäätöksen ja kansallisen alkoholiohjelman toteutukseen. Tämä edellyttää muun muassa hyvää asiakaspalvelua, kokonaisvastuullista alkoholikauppaa, tuotteiden korkeaa laatua ja kuluttajasuojan noudattamista kaikissa myyntiprosessin vaiheissa.

Yhtiön alkoholipoliittinen tehtävä erottaa Alkon muusta päivittäistavara-kaupasta. Maailman terveysjärjestön, WHO:n hyväksymän Euroopan toisen alkoholiohjelman 2000–2005 yhtenä suomalaisena toimijana yhtiö toteuttaa keskeistä yhteiskuntavastuullista tehtäväänsä.

Käytännön myyntityönsä Alkon tavoitteena on toteuttaa esimerkillistä myynninvalvontaa. Jokaisessa myymälässä on omavalvontasuunnitelma alaikäisten ja päihytyneiden henkilöiden ostoyritysten epäämiseksi sekä toimintaohjeet siitä, jos on aihetta olettaa juomien välitystä esimerkiksi alaikäisille. Nämä asiat ovat tärkeällä sijalla henkilökunnan koulutuksessa. Vuonna 2003 myymälöissä tilastoitiin yhteensä yli 878 000 ikärajakontrollia ja yli 83 000 päihtymisepäilykontrollia sekä noin 19 700 välitysepäilykontrollia.

Uusien ja myynnissä olevien tuotteiden laatua valvoo laadunvalvonnan lisäksi oma akkreditoitu alkoholintarkastuslaboratorio.

Voitto lyhentymättömänä valtiolle

Valtio omistajana, asiakkaat, kumppanit, henkilöstö ja muut sidosryhmät hyötyvät viimekädessä Alkon taloudellisesta menestymisestä ja yhteiskunnallisesta vastuunkannosta. Yhtiön toiminta on tehokasta ja taloudellista. Voitto tuloutetaan lyhentymättömänä valtiolle.

Ympäristövastuu on tunnettu osa yritystä

Ympäristön suojelussa Alko on sitoutunut kestävään kehitykseen muun muassa allekirjoittamalla Elinkeinoelämän kestävä kehitys koskevan peruskirjan. Luonnonvarojen järjevän käytön periaatetta ja ympäristönsuojelun vaati-

muksia noudatetaan tarkkaan. Yhtiössä käytetään suunnittelussa apuna omaa ympäristöohjelmaa.

Alkon ympäristövastuullisesta toiminnasta asiakkaat tuntevat parhaiten tehokkaan kierrätysjärjestelmän. 128 myymälää hoitaa pullojen ja tölkkien kierrätyksen yksin ja 186 myymälää yhdessä muun kaupan kanssa.

Kuluttajavalistuksen ja tehokkaan kumppanuusyhteistyön ansiosta Suomessa on maailman tehokkaimmat juomapakkausten kierrätysjärjestelmät. Alkossa myydyistä pakkauksista palautuu noin 94 prosenttia.

Palautettuja pakkauksia hyödynnetään kahdella tavalla: ne toimitetaan lajittelun jälkeen uudelleen täytettäväksi tai niistä valmistetaan uusia pulloja ja muuta materiaalia, kuten lasivillaa. Suomen alkoholijuomateollisuus ja panimoteollisuus käyttävät vuosittain yli miljardi uudelleen täytettävää kiertopulloa. Jos tällaista kierrätys- ja uudelleentäyttöä ei olisi, syntyisi vuosittain noin 300 miljoonaa kiloa enemmän lasijätettä ja 20 miljoonaa kiloa enemmän muovijätettä.

Vuonna 2003 Alkon kertapullojärjestelmästä toimitettiin sirpaloituja kertapulloja eli lasijätettä teollisuuden käyttöön 35,5 tuhatta tonnia. Yhtiön pantillisen kertapullojärjestelmän käyttäjiksi liittyi 12 uutta kumppania. Siihen kuuluvia alkoholin maahantuojia, tukkukauppiaita ja valmistajia on yhteensä 160. Pantittomien juomapakkausten keräyksestä Suomessa huolehtivat muun muassa kunnat ja ympäristöyritykset.

Hanapakkauksissa ja pahvitölkeissä myytiin 69 tuotetta. Tyhjät hanapakkaukset voidaan palauttaa purkamatta pahvitölkkikierrätyspisteisiin.

Alkoon toimitettavat tuotteet kuljetetaan koreissa ja lavoilla, joiden kierrätysaste on lähes sataprosenttinen. Samoin pakkauspahvit ja -muovit saadaan uudelleen hyötykäyttöön. Alkossa myytävät muovipussit eivät sisällä ympäristölle haitallisia aineita. Lisäksi myynnissä on helposti maatuva paperikasseja.

Alko on mukana valtakunnallisissa, kierrätystä kehittämissä projekteissa. Yhtiö toimittaa kierrätykseen liittyviä tietoja muun muassa ympäristöministeriölle, ympäristökeskuksiin ja kuntien jätelaitosyhdistyksille.

Kehitämme henkilöstön osaamista, työtä ja työyhteisöä

Alkon henkilöstöjohtamisen tavoitteena on ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö, joka hoitaa tehtävänsä vastuullisesti, on muutostykyinen ja osallistuu aktiivisesti toiminnan kehittämiseen. Edistämme henkilöstön hyvinvointia kehittämällä niin osaamista, työtä kuin työyhteisöäkin.

PaLa-peliä ja oppimispolkuja

Alko kouluttaa henkilöstöään monipuolisesti. Vuonna 2003 laadimme koulutuskartan, jota seuraten eri henkilöstöryhmien koulutustarpeet on helppo ottaa huomioon. Henkilökohtaiset oppimispolut muodostuvat erilaisista työssä oppimisen ja koulutuksen yhdistelmistä. Uusien Alkon työntekijöiden perehdytykseen kuuluvat työssä oppimisen ohella tulokaspäivät ja myyjien peruskurssit.

Alkolaisten osaamisen kehittämisen painopistealueet vuonna 2003 olivat asiakkuus ja esimiestyö. Keskimäärin koulutuspäiviä oli neljä päivää henkilöä kohden.

Asiakkuusvalmennukseen osallistuivat kaikki alkolaiset. Valmennus keskittyi palvelun laadun pelisääntöihin (PaLa-peli) ja eri asiakastyypien tunnistamiseen. Esimiestaitoja hiottiin esimiespäivillä. Lisäksi aloitettiin uusi valmennusohjelma, joka kohdistui erityisesti myymäläpäälliköiden henkilöjohtamistaitojen kehittämiseen. Tuoteosaamista vahvistettiin syventävillä kursseilla.

Vuodesta 2000 lähtien 83 henkilöä on suorittanut myynnin ammattitutkinnon ja 43 henkilöä kaupan alan esimiehen erikoisammattitutkinnon.

Vuonna 2002 aloitettua prosessien kuvaus- ja kehittämistyötä jatkettiin. Vuoden 2004 toimintaympäristön muutoksiin valmistauduttiin kertaamalla arvoja ja miettimällä, mitä ne edellyttävät toiminnalta. Alkon arvoja käsiteltiin ensin esimiesten kanssa, ja arvokeskustelut toimipaikoilla jatkuvat keväällä 2004. Arvot saivat myöskin uuden visuaalisen ilmeen.

Työterveyttä ja -turvallisuutta edistettiin

Myymälytyöskentelyn ja palvelutilanteiden turvallisuus oli vuonna 2003 vahvasti esillä myymälöiden toiminnan ja työhyvinvoinnin kehittämässä. Myymäläpäälliköt valmennettiin laatimaan yhdessä tiimensä kanssa myymälän turvallisuussuunnitelma.

Alko tarjoaa henkilöstölleen kattavan työterveyshuollon. Toimipaikkojen, työsuojeluorganisaation ja työterveyshuollon yhteistyötä vakiinnutettiin. Toimipaikka-kohtaisten virkistys- ja liikuntatapahtumien järjestämistä ja henkilöstön vapaa-ajan kerhotoimintaa tuettiin edelleen hakien samalla niihin uusia muotoja. Henkilöstön käytössä on oma lomapaikka.

Henkilöstö vuoden lopussa	2003	2002	2001
Vakinaiset kokoaikatyötä tekevät	818	820	811
Vakinaiset osa-aikatyötä tekevät	1 354	1 266	1 183
Määräaikaiset	402	422	405
Yhteensä	2 574	2 508	2 399
Keskimäärin ko. vuonna	2 479	2 359	2 209
Laskennallisina kokoaikahenkilöinä	1 854	1 789	1 674

Henkilöstön sukupuolijakauma, %	Naiset	Miehet
Myyjät	70,2	29,8
Myymälapäälliköt	14,2	85,8
Pääkonttori ja aluetoimistot	54,7	45,3

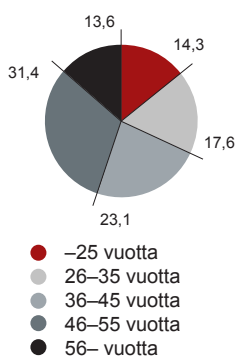

Henkilöstön palaute myönteistä

Koko henkilöstö on kannustinjärjestelmän piirissä. Kannustinpalkkion perusteena on asiakastyytyväisyys, toiminnan tehokkuus ja toimipaikkakohtaisten kehityshankkeiden toteutuminen. Säännöllinen palaverikäytäntö lisää henkilöstön osallistumista oman työnsä ja toimipaikan kehittämiseen. Johdon ja henkilöstön vuoropuhelua käytiin johtotiimin vuotuisilla myymälävierailuilla.

Koko yhtiön kattava henkilöstötutkimus tehtiin syksyllä 2003. Alkolaiset olivat keskimääräistä tyytyväisempiä työhönsä ja työnantajaansa. Henkilöstö oli sitoutunut, otti vastuuta asioiden sujumisesta ja oli tyytyväinen esimiestyöhön, toiminnan ohjaukseen ja organisointiin. Esimiehiltä toivottiin kuitenkin enemmän keskustelua ja palautetta työstä.

Henkilöstön ikäjakauma, %

Ikäjakauma henkilöstöryhmittäin, %

Ikäryhmä	Pääkonttori ja aluetoimistot	Myymlöiden kokoaikatyötä tekevät	Myymlöiden osa-aikatyötä tekevät
-25	1,2	0,6	22,5
26-35	15,1	7,9	22,5
36-45	21,5	20,9	24,3
46-55	39,0	47,2	22,9
56-	23,3	23,4	7,8

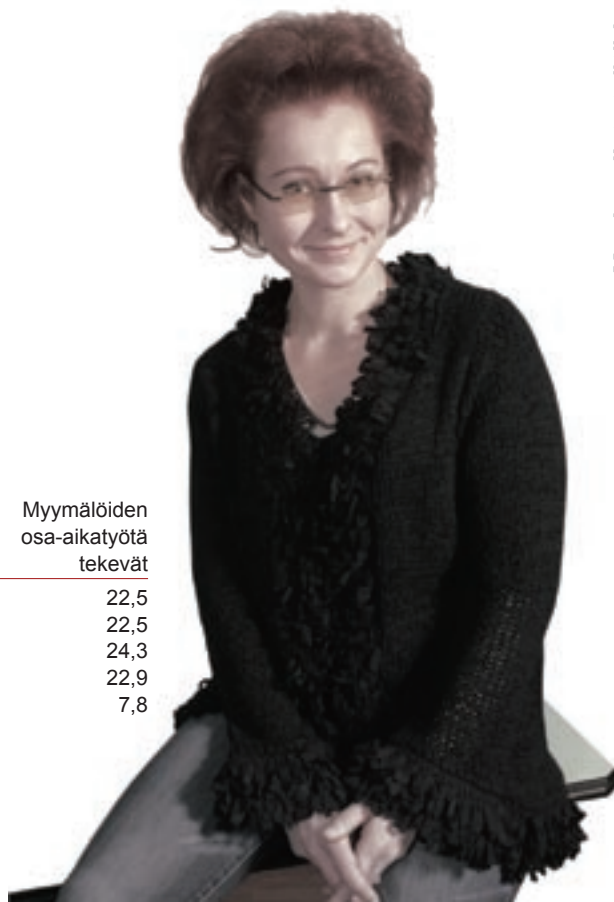
Henkilöstön määrä kasvoi edelleen

Alkon henkilöstön määrä kasvoi edellisestä vuodesta 2,5 prosentilla ja oli vuoden 2003 lopussa 2 574 henkilöä. Lisäys kohdistui lähinnä osa-aikatyöhön. Avoinna olleista 250 vakinaisesta toimesta suurin osa täytettiin sisäisillä hakijoilla. Sesonkityövoiman tarjonta oli runsasta. Myymäläpäälliköitä valmennettiin henkilöstöresurssien kohdistamisessa asiakaspalvelun laadun, resurssien järkevän käytön ja henkilöstön hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Alkolaisten keski-ikä oli 42 vuotta. Työsuhteen kesto oli keskimäärin 15 vuotta. Naisten osuus koko henkilöstöstä on 63 prosenttia, myyjistä lähes 70 prosenttia. Naisten osuus myymäläpäälliköistä kasvoi ja oli 14 prosenttia.

Monipuolista työtä ja koulutusta

"Minusta on ollut antoisaa, että olen voinut työnantajan tukemana osallistua ammatilliseen koulutukseen. Myyjän ammattitutkinnon suoritin vuonna 2000. Ja vuoden alusta pääsin mukaan esimiesvalmennukseen. Molempien koulutusrupeamien paino on myymälässä, mielestäni juuri siellä, missä pitääkin", kertoo Karkkilan Alkon myyjä **Hanna Långström**. "Ammatillisen koulutuksen lisäksi työssä oppiminen on erittäin tärkeää. Olen päässyt myymälässä moneen mukaan, ehkä osin siksi, että myymälämme on pieni. Hoidan mm. tilauksia sekä tietysti asiakaspalvelua. Asiakkaat kysyvät asioita laidasta laitaan, milloin maan kulttuurista, historiasta ja viinialueen taustoista. Uskonpa, ettei ihan joka paikassa testata yleissivistyksen tasoa niin kuin Alkon myymälässä. Minusta tuntuu, että meidän myymälässämme ollaan yleisesti tyytyväisiä. Pidämme myös tärkeänä sitä, että yhtiön johto käy myymälöissä, ja voimme kertoa tunteistamme niiden oikeilla nimillä."

Yhtiön hallintoperiaatteet ja -rakenne

h

Alkon hallinnon perustana ovat alkoholilaki, asetus alkoholiyhtiön toiminnasta, osakeyhtiölaki ja yhtiöjärjestys. Alko on valtionyhtiö ja kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan ja valvontaan.

Alkon tehtävänä on huolehtia sille alkoholilaissa eräin poikkeuksin yksinoikeudeksi säädetystä alkoholijuomien vähittäismyynnistä Suomessa. Alkoholilain mukaisesti yhtiön tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen.

Alkoholiyhtiöön sovelletaan osakeyhtiöistä voimassa olevia säännöksiä niiltä osin kuin alkoholilaki ei toisin säädä.

Alkon hallintojärjestelmään ja tapaan toimia sisältyy yhtiön yhteiskunnallisen tehtävän toteuttaminen.

Alkolla on hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja. Yhtiölle voidaan nimittää yksi tai useampi varatoimitusjohtaja, joista yksi toimii toimitusjohtajan sijaisena.

Yhtiökokous

Yhtiökokous pidetään hallituksen määräämänä päivänä kuuden kuukauden kuluttua tilikauden päättymisestä. Omistajan äänivaltaa yhtiökokouksessa käyttää sosiaali- ja terveysministeriön edustaja, yleisimmin alkoholiasi-oista vastaava ministeri. Varsinainen yhtiökokous hyväksyy muun muassa vuosittain yhtiön tilinpäätöksen sekä päättää osingosta ja hallituksen jäsenten valinnasta.

Hallintoneuvosto

Valtioneuvosto määrää hallintoneuvoston jäsenet neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Kokoonpanoa voidaan muuttaa kauden aikana. Hallintoneuvostoon kuuluu kaksitoista jäsentä. Valtioneuvosto nimeää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Vuonna 2003 hallintoneuvosto kokoontui neljä kertaa.

Alkoholilain mukaan sosiaali- ja terveysministeriön sekä kauppa- ja teollisuusministeriön edustajalla on oikeus seurata asioiden käsittelyä ja oikeus osallistua keskusteluun hallintoneuvoston kokouksessa. Sosiaali- ja terveysministeriö on nimennyt edustajansa, kauppa- ja teollisuusministeriö ei ole oikeuttaan käyttänyt.

Hallintoneuvoston tehtävänä on

- valvoa, että yhtiön asioita ja hallintoa hoidetaan terveiden liikeperiaatteiden mukaan kannattavuutta silmällä pitäen ja että lakia ja yhtiöjärjestyksen määräyksiä sekä yhtiökokouksen päätöksiä ja muita vahvistettuja ohjeita noudatetaan,
- antaa hallitukselle ohjeita laajakantoisissa ja periaatteellisesti tärkeissä asioissa,
- seurata alkoholiolojen kehitystä sekä kotimaassa että ulkomailla ja antaa tämän perusteella yleisiä ohjeita alkoholiyhtiön toiminnan kehittämiseksi,
- antaa alkoholilain 36 §:n 2 kohdassa tarkoitettu kertomus yhtiön vähittäismyynnin kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt alkoholilain edellyttämällä tavalla,
- vahvistaa kalenterivuodeksi kerrallaan asetuksen edellyttämä toimintasuunnitelma alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäisemisestä,
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa yhtiön tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen johdosta,
- päättää muista osakeyhtiölain mukaan hallintoneuvostolle kuuluvista tehtävistä.

Hallitus

Varsinainen yhtiökokous valitsee vuosittain hallituksen, sen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallitukseen kuuluu puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi vähintään kolme ja enintään viisi muuta jäsentä. Hallituksessa on kaksi henkilöstöedustajaa. Hallitus kokoontui 13 kertaa vuonna 2003.

Hallituksen tehtävänä on

- johtaa ja huolehtia hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lain ja yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokousten päätösten ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti,
- valita toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja varatoimitusjohtajat sekä määrätä heidän palkkansa,
- ottaa ja erottaa ylimmät johtohenkilöt sekä määrätä heidän palkkansa,

- päättää asioista, jotka koskevat yhtiön toiminnan tai organisaation olennaista muuttamista,
- päättää muista osakeyhtiölain mukaan hallitukselle kuuluvista tehtävistä.

Toimitusjohtaja ja johtotiimi

Yhtiöjärjestyksen mukaan toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön toimintaa ja vastata yhtiön hallinnosta. Toimitusjohtaja huolehtii yhtiökokousten, hallintoneuvoston ja hallituksen päätösten toimeenpanosta. Toimitusjohtaja on nimennyt tukiryhmäkseen johtotiimin. Vuonna 2003 johtotiimiin kuului 1.10. lähtien viisi jäsentä, kun organisaatiomuutoksessa johtotiimiä vahvistettiin palvelujohtajalla. Johtotiimi avustaa toimitusjohtajaa strategian laadinnassa, operatiivisissa päätöksenteossa ja tulosten seurannassa. Johtotiimi kokoontui 24 kertaa vuonna 2003.

Toimitusjohtaja Jaakko Uotilan eläkeikä on 63 vuotta, irtisanomisaika kuusi kuukautta.

Tarkastustoimikunta ja sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus arvioi vahvistettujen toimintaperiaatteiden mukaisesti keskeisten toimintojen ja järjestelmien tarkoituksenmukaisuutta, tehokkuutta ja virheettömyyttä. Näin minimoidaan riskit sekä ennakoidaan mahdollisia väärinkäytöksiä.

Sisäisen tarkastuksen ohjaamista ja kehittämistä sekä sen ja tilintarkastuksen koordinoimista hoitaa hallituksen puheenjohtajan johdolla tarkastustoimikunta. Se käsittelee sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastuksen esiin tuomia kysymyksiä. Tarkastustoimikuntaan kuuluu hallituksen puheenjohtajan lisäksi sisäisen tarkastuksen edustus sekä yhtiön toimitusjohtaja.

Tilintarkastajat

Yhtiökokouksen 7.5.2003 valitsevat varsinaiset tilintarkastajat ovat Yrjö Tuokko KHT ja tarkastusneuvos Erkki Mäki-Ranta HTM, JHTT ja varatilintarkastajat Jorma Heikkinen KHT sekä KHT-yhteisö Tuokko Tilintarkastus Oy, joka vastaa myös valvontatilintarkastuksesta.

Valvontajärjestelmä

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Sosiaali- ja terveysministeriö raportoi vuosittain Euroopan komissiolle siitä, miten yksinoikeusasemassa toimiva alkoholiyhtiö on toteuttanut vaadittua tasapuolisuutta ja toimintojen läpinäkyvyyttä suhteessa tavarantoimittajiin. Raportissa otetaan huomioon myös Kilpailuviraston lausunto.

Sosiaali- ja terveysministeriön alainen Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus valvoo alkoholiyhtiön vähittäismyyntiä. Alkoholijuomien kaupanpitoa koskevista Alkon päätöksistä voi valittaa Tuotevalvontakeskukseen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Yhtiön johtamis- ja kannustinjärjestelmä

Yhtiössä noudatetaan arvo-, missio- ja visiolähtöistä johtamista. Vuosittaiset toimintasuunnitelmat ja budjetit laaditaan yhtiön hallituksen hyväksymän strategian perustalle. Koko henkilökunta on kannustinjärjestelmän piirissä. Palkkio muodostuu kustannustehokkuudesta, asiakaspalvelun laadusta ja toiminnan kehittymisestä. Palkkioiden määrä vuonna 2003 oli noin 1,5 prosenttia henkilökustannuksista.

Riskien hallinta

Yhtiön liiketoiminnan suurin riski on muutos lainsäädännössä, joka poistaisi nykyisenkaltaisen erityisaseman. Alkoholiyhtiön asemaa on määritelty kansallisessa alkoholiohjelmassa vuosille 2004–2007 yhtenä alkoholialan toimijoista.

Yhtiöllä ei ole merkittäviä liiketoiminta- eikä ympäristöriskejä. Alkolla on normaalit liiketoiminnan edellyttämät vakuutukset.

h

Alkon hallitus vasemmalta Jussi Huttunen, Raija Koskinen, Matti Elovaara, Reijo Väärälä, Tiina Oksala-Leino, Jussi Simpura, Pekka Kirjavainen ja Juri Helmiö.

Hallitus

Kokouksessaan 7.5.2003 yhtiökokous valitsi hallitukseen kuusi jäsentä:

Jussi Huttunen

hallituksen puheenjohtaja
s. 1941
lääketieteen ja kirurgian tohtori,
sisätautien erikoislääkäri,
professori

Matti Elovaara

hallituksen varapuheenjohtaja
s. 1939
ekonomi, kauppaneuvos

Raija Koskinen

hallituksen jäsen
s. 1947
oikeustieteen kandidaatti,
valtiovarainministeriön budjettineuvos

Tiina Oksala-Leino

hallituksen jäsen
s. 1963
oikeustieteen kandidaatti,
Erikoiskaupan Liitto ry:n toimitusjohtaja

Jussi Simpura

hallituksen jäsen
s. 1949
valtiotieteen tohtori, filosofian kandidaatti,
Tilastokeskuksen tilastojohtaja

Reijo Väärälä

hallituksen jäsen
s. 1950
yhteiskuntatieteen tohtori,
sosiaali- ja terveysministeriön
apulaisosastopäällikkö

Henkilöstön edustajat

Pekka Kirjavainen

s. 1952
Alkoholikaupan Ammattiliitto ALV ry:n
puheenjohtaja

Juri Helmiö

s. 1952
Alkoholialan Toimihenkilöt ry:n
puheenjohtaja

Hallintoneuvosto

Alkon hallintoneuvosto vaihtui 1.1.2004.

Yhtiön nykyisen hallintoneuvoston toimikausi on 1.1.2004–31.12.2007.

Ville Itälä hallintoneuvoston puheenjohtaja, kansanedustaja
Anneli Jäätteenmäki hallintoneuvoston varapuheenjohtaja, kansanedustaja

Muut jäsenet:

Merikukka Forsius kansanedustaja

Saara Karhu kansanedustaja

Mikko Kuoppa kansanedustaja

Pekka Kuosmanen kansanedustaja

Seppo Lahtela kansanedustaja

Henrik Lax kansanedustaja

Maija Rask kansanedustaja

Markku Rossi kansanedustaja

Sari Sarkomaa kansanedustaja

Arto Seppälä kansanedustaja

Toimikaudella 2000–2003 hallintoneuvostossa olivat: puheenjohtajana Riitta Uosukainen, varapuheenjohtajana Esko Aho sekä jäseninä Merikukka Forsius, Esko Helle, Saara Karhu, Mari Kiviniemi, Kalervo Kummola, Pekka Kuosmanen, Henrik Lax, Riitta Prusti, Markku Rossi ja Arto Seppälä.

Sosiaali- ja terveystieteiden edustajana oli 31.5.2003 saakka osastopäällikkö Jarkko Eskola ja 1.6.2003 lähtien osastopäällikkö Aino-Inkeri Hansson.

Johtotiimi

Jaakko Uotila
toimitusjohtaja,
johtotiimin
puheenjohtaja
s. 1949, proviisori

Antero Halme
talousjohtaja,
toimitusjohtajan sijainen
s. 1948, ekonomi

Mika-Pekka Miettinen
viestintäjohtaja
s. 1964
kauppatieteiden maisteri

Kari Pennanen
palvelujohtaja
s. 1964
yhteiskuntatieteiden maisteri

Erkki Tommila
henkilöstöjohtaja
s. 1961
kasvatustieteiden kandidaatti

Alkon johtotiimi vasemmalta Jaakko Uotila, Erkki Tommila,
Kari Pennanen, Antero Halme ja Mika-Pekka Miettinen.

Hallituksen toimintakertomus

Alkon tehtävänä on huolehtia sille alkoholilaissa erään poikkeuksin yksinoikeudeksi säädetystä alkoholijuomien vähittäismyynnistä Suomessa. Alkoholilain mukaisesti yhtiön tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen.

Alkon asiakaslähtöinen strategia perustuu laissa ja asetuksessa määrättyihin yhteiskunnallisiin tehtäviin sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön päättämään omistajastrategiaan. Alkon strategiassa määritellyt menestystekijät ovat asiakkuuden hallinta, henkilöstö, erikoiskaupan toimintatapa, vuorovaikutteinen kumppanuus ja Alko-kuva.

Hallitus valmistautui vuoden aikana perusteellisesti edessä olevaa toimintaympäristömuutosta varten ja analysoi eri vaihtoehtoja.

Hallitus päätti Alkon noudattavan edelleen vuosiksi 2002–2005 tehtyä strategiaa. Hallitus totesi uuden strategian laatimisen olevan ajankohtainen vasta kun yrityksen vuoden 2004 toimintaympäristön suurimmat muutokset ovat tarkemmin tiedossa.

Strategian mukaisesti Alkon arvot ovat asiakastytyväisyys, vastuullisuus, avoimuus, osaaminen ja tulokellisuus. Suunnitelmallinen arvokeskustelu alkoi marraskuussa 2003 ja jatkuu henkilökunnan keskuudessa edelleen.

Alkoholikaupan toimintaympäristön muutokset

Vuoden 2003 alusta Suomea koskevat maahantuonti-kiintiöt muuttuivat oluen osalta, ja Suomeen sai tuoda muista Euroopan yhteisön jäsenmaista 32 litran sijasta 64 litraa olutta. Vuoden 2004 alusta matkustajatuonnin säännökset ovat Suomessa samat kuin muissakin EU-maissa. Matkustajilla on oikeus tuoda EU-maista alkoholijuomia vapaasti omaan käyttöön maksamatta niistä Suomessa veroja.

Eduskunta hyväksyi 3.12.2003 hallituksen esityksen pohjalta lain alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain muuttamisesta. Uusi laki tulee voimaan 1.3.2004. Lain mukaan alkoholiveroa alennetaan.

Valtioneuvosto teki 9.10.2003 periaatepäätöksen alkoholipolitiikan linjauksista. Päätös valtuuttaa valmistele-

maan kansallisen alkoholiohjelman vuosille 2004–2007. Ohjelma valmistuu keväällä 2004. Valtioneuvosto päätti linjauksissaan myös, että alkoholijuomien vähittäismyynti säilytetään alkoholilain mukaisesti valtion omistaman alkoholiyhtiön yksinoikeutena.

Julkisuudessa käydyssä alkoholipoliittisessa keskustelussa nykyisenkaltaisen alkoholijärjestelmä sai edelleen laajan hyväksynnän.

Muu toimintaympäristö

Vuoden 2003 bruttokansatuote kasvoi noin puolitoista prosenttia ja sen arvioidaan kasvavan vuonna 2004 noin kolme prosenttia. Suhdannehuippu ajoittunee kuitenkin vuodelle 2005. Vuoden 2003 inflaatio oli noin yhden prosentin ja työttömyysaste 9 prosenttia. Vuonna 2004 inflaatio hidastuu arviolta vain 0,7 prosenttiin lähinnä alkoholijuomien hintojen alenemisen vuoksi. Työttömyysaste alenee 8,8 prosenttiin. Yksityisen kulutuksen kasvu vuonna 2003 oli yli kolme prosenttia ja hidastunee 2,7 prosenttiin vuonna 2004.

Alkoholijuomien kulutuksen kasvu hidastui

Alkoholijuomien kulutusta Suomessa tilastoi Stakes. Alkoholijuomien kulutuksen laskennassa erotetaan tilastoitu ja tilastoimaton kulutus.

Alkoholijuomien tilastoidusta kulutuksesta vähittäismyynnin osuus nousi yhdellä prosenttiyksiköllä 82 prosenttiin. Alkon osuus vähittäismyynnistä säilyi 52 prosenttina. Anniskelukulutuksen osuus kulutuksesta laski yhdellä prosenttiyksiköllä 18 prosenttiin.

Alkoholin kokonaiskulutus henkilöä kohden oli 9,4 litraa laskettuna 100 prosentin alkoholina.

Alkoholijuomien tilastoitu kulutus kasvoi 1,2 prosenttia edellisvuodesta ja oli 7,7 litraa asukasta kohden. Tilastoimaton kulutus säilyi ennallaan ja oli 1,7 litraa asukasta kohden. Tilastoimattoman kulutuksen arvioidaan vuonna 2004 kasvavan matkustajatuonnin kasvaessa mm. Saksasta ja Virossa.

Alko myi juomia yhteensä 106,0 miljoonaa litraa. Kasvua edellisvuoteen verrattuna oli 2,7 prosenttia. Sa-

taprosenttiseksi alkoholiksi muutettuna Alkon myynti oli 17,1 miljoonaa litraa. Osuus oli 43 prosenttia tilastoidusta kulutuksesta ja arviolta 35 prosenttia kokonaiskulutuksesta.

Alkoholijuomien vähittäishinnat

Vuoden 2003 aikana Alkon omia hinnoitteluperiaatteita ei muutettu. Tavarantoimittajilla oli mahdollisuus tarkistaa hintojaan Alkolle tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuun alussa. Tavarantoimittajien hinnantarkistukset vietiin välittömästi vähittäishintoihin.

Vuoden aikana tapahtuneet hinnanmuutokset olivat vähäisiä. Alkon myymien juomien vähittäishintojen kasvuvauhti oli yleistä inflaatiovauhtia hitaampaa ja reaali-hinnat laskivat siten vuoden takaisesta. Kaikkien Alkon myymien alkoholijuomien nimellishintataso nousi vuoden aikana keskimäärin 0,5 prosenttia.

Alkoholijuomien verotus

1.3.2004 voimaan tulevan alkoholi- ja alkoholijuomaverolain mukaan alkoholijuomavero alenee keskimäärin 33 prosentilla. Eniten juomaryhmistä alenee väkevien juomien verotus, 44 ja väli tuotteiden 40 prosenttia. Oluiden verotus alenee 32 ja viinien 10 prosenttia. Tavoitteena veromuutoksella on sopeuttaa kuluttajahinnat tasolle, jolla kansalaisilla ei olisi suurta kannustinta hankkia alkoholia ulkomailta. Veropäätös tukee Alkon erityisasemaa säilyttämällä yhtiön myymän alkoholin osuuden kokonaiskulutuksesta riittävän korkealla.

Alko toteuttaa veronalennukset juomien kuluttajahinnoissa täysimääräisinä. Veromuutos alentaa kuluttajahintoja keskimäärin 22 prosenttia.

Verotasojen vertailua

Väkevät juomat

Suomen lähialueilla väkevien juomien verotus oli keveintä Virossa, jossa verotaso oli noin viidesosa Suomen tasosta. Saksassa väkevien verotaso taas oli noin neljäsosa Suomen tasosta ja Tanskassa 1.10.2003 toteutetun vero-

uudistuksen myötä noin 40 prosenttia Suomen tasosta.

Ruotsissa väkevien verotus on vajaat 10 ja Norjassa 30 prosenttia suomalaista verotusta korkeampaa.

Suomessa toteutettava väkevien juomien 44 prosentin veronalennus lähentää Suomen verotasoa Viroon, Tanskaan ja Saksaan. Kotimainen verotaso jää muutoksen jälkeen noin kolminkertaiseksi Viroon ja kaksinkertaiseksi Saksaan verrattuna sekä 30 prosenttia Tanskan tasoa korkeammaksi.

Muutoksen jälkeen Suomen verotaso on Ruotsiin nähden noin 50 prosenttia ja Norjaan nähden noin 60 prosenttia matalampi.

Viinit

Viinien verotus on väkevien tapaan keveintä Saksassa, Virossa ja Tanskassa. Saksassa viineistä ei kanneta lainkaan alkoholijuomaveroa, Virossa ja Tanskassa verotaso on noin kolmannes Suomen tasosta. Ruotsissa viinien vero on samansuuruinen kuin Suomessa ja Norjassa kaksinkertainen verrattuna Suomeen.

Suomessa toteutettava 10 prosentin veronalennus ei muuta merkittävästi viinien verotuksen suhteita Suomen lähialueilla.

Oluet

Saksassa oluen verotus on noin viidestoistaosa ja Virossa noin kahdeksasosa Suomen tasosta. Tanskassa verotus on kolmannes suomalaisesta. Ruotsissa oluen verotus on 45 prosenttia Suomen tasoa matalampi ja Norjassa 50 prosenttia Suomen tasoa korkeampi.

Suomessa toteutettava 32 prosentin veronalennuksen myötä verotaso laskee lähelle Ruotsin tasoa. Veromuutoksen jälkeen Viron olutvero on viidesosa ja Saksan kymmenesosa Suomen uudesta verotasosta.

Myymälät

Alko kehittää myymäläverkkoaan yhtiön hallituksen vuosittain hyväksymän myymäläohjelman mukaisesti.

Alkolla oli vuoden 2003 lopussa 314 myymälää 212 kunnassa ja myymäläverkostoa täydentäviä tilauspalvelupisteitä 142. Uusia myymälöitä perustettiin Espoon

Mankkaalle ja Tapiolaan, Helsingin Itäkeskukseen, Inarin Saariselälle, Lahden Mukkulaan, Kokkolan keskusta, Oulun Kaakkuriin, Pirkkalan Partolaan, Turun Hirvensaloon ja Kupittaaan asemalle sekä Kangasalalle, Kustaviin, Piikkiöön, Ristiinaan ja Valkealaan.

Uusia myymälähankkeita vuodelle 2004 on vireillä pääkaupunkiseudulla Espoon Olariin sekä muualla Suomessa Jämsänkoskelle, Oulun Linnanmaalle, Noormarkkuun, Muurameen sekä Enontekiölle.

Tuotteet

Alkon alkoholijuomien vakiovalikoimassa oli vuoden 2003 lopussa 1844 (edellisenä vuonna 1815) tuotetta 52 maasta. Viinejä vakiovalikoimassa oli 1207 (1117). Vuoden 2003 aikana otettiin myyntiin 458 (537) tuotetta. Alkon tilausvalikoimassa on noin 710 (670) tuotetta. Alkoholijuomien lisäksi Alkosta saa alkoholittomia juomia ja erilaisia tarvikkeita.

Yhteiskuntavastuu

Alko julkaisi ensimmäisen yhteiskuntavastuureporttinsa elokuussa 2003. Raportti kertoo laajasti Alkon sosiaalisesta, ympäristöllisestä ja taloudellisesta vastuusta. Yhtiön perustehtävä alkoholijuomien myymisestä siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen, määrittää pitkälti yhtiön sosiaalista vastuuta.

Organisaatiomuutos 1.10.2003

Alkon organisaatio muuttui 1.10.2003. Alko jakoi myymäläverkostonsa ohjauksen yhdeksään alueeseen entisen viiden piirin sijasta. Organisaatiota muodostettaessa pyrittiin siihen, että alueet ovat maantieteellisesti ja myymälä- sekä henkilölukumäärältään toimivan kokoisia.

Tilikauden tulos

Alkon myynti arvonlisä- ja valmisteveroineen oli 1382 miljoonaa euroa (+3,8 %) ja veroton liikevaihto 476,3 miljoonaa euroa (+5,1 %). Jakson liikevoitto oli 43 miljoonaa euroa ja voitto ennen satunnaisia eriä oli 44 miljoonaa euroa.

Voitto ennen satunnaisia eriä, milj. euroa

2003	2002	2001
43,8	0,7	36,5

Rahoitustilanne on hyvä eikä yhtiöllä ole korollista vierasta pääomaa.

Investoinnit

Bruttoinvestoinnit olivat vuonna 9,8 miljoonaa euroa. Investoinneilla uusittiin myymälöitä. Tietotekniikkaa kehitettiin nykyaikaistamalla työasemia. Investoinnit rahoitettiin tulorahoituksella.

Osingonjako

Vuodelta 2002 yhtiö maksoi 20 miljoonaa euroa osinkoa. Maksuun käytettiin vuosivoiton lisäksi edellisten vuosien voittovaroja.

Tilikauden 2003 voitto on 27,5 miljoonaa euroa. Yhtiöllä on n. 30 miljoonaa euroa jakokelpoisia voittovaroja. Hallitus ehdottaa jaettavaksi vuodelta 2003 osinkoa 20 miljoonaa euroa.

Henkilöstö

Alkon palveluksessa oli vuoden 2003 lopussa 2574 (edellisenä vuonna 2508) henkilöä. Työvuosiksi laskettuna tämä on noin 1854 (1789).

Alko maksaa henkilöstölleen kannustinpalkkiota. Vuodelta 2003 budjetoidun tulostavoitteen saavuttaminen antoi mahdollisuuden yhteensä 0,8 miljoonan euron (2,2 miljoonaa euroa) kannusteiden maksamiseen.

Alkon Eläkesäätiö

Alkon Eläkesäätiö toimii Eläkesäätiölain 2 §:ssä mainittuna AB-eläkesäätiönä. Säätiö hoitaa normaalin eläkelain (TEL) mukaisen vakuutuksen (B-osasto) lisäksi myös lisäeläketurvan (A-osasto). A-osasto suljettiin vuonna 1991.

Eläkesäätiöön kuuluu A- ja B-osastossa yhteensä noin 2100 (2100) jäsentä (kokoaikaiset työntekijät). Eläkkeensaajia on 1857 (1815).

Hallintoneuvosto

Yhtiön hallintoneuvoston toimikausi on neljä vuotta. Edellisen hallintoneuvoston kausi päättyi vuoden 2003 lopussa. Vuonna 2003 hallintoneuvosto kokoontui neljä kertaa.

Valtioneuvosto nimitti yhtiölle uuden hallintoneuvoston vuosiksi 2004–2007.

Uuden hallintoneuvoston puheenjohtaja on kansanedustaja Ville Itälä ja varapuheenjohtaja kansanedustaja Anneli Jäätteenmäki, jäsenet Merikukka Forsius, Saara Karhu, Mikko Kuoppa, Pekka Kuosmanen, Seppo Lahtela, Henrik Lax, Maija Rask, Markku Rossi, Sari Sarkomaa ja Arto Seppälä.

Edellisen kauden päättyessä vuoden 2003 lopussa hallintoneuvoston puheenjohtaja oli Riitta Uosukainen ja varapuheenjohtaja Esko Aho, jäsenet Merikukka Forsius, Esko Helle, Saara Karhu, Mari Kiviniemi, Kalervo Kummola, Pekka Kuosmanen, Henrik Lax, Riitta Prusti, Markku Rossi ja Arto Seppälä.

Sosiaali- ja terveysministeriön edustajana oli 1.1.–31.5.2003 osastopäällikkö Jarkko Eskola ja 1.6.–31.12.2003 osastopäällikkö Aino-Inkeri Hansson.

Hallitus ja toimitusjohtaja

Alko Oy:n yhtiökokous valitsi 7.5.2003 hallitukseen kuusi jäsentä: puheenjohtajaksi professori Jussi Huttunen, varapuheenjohtajaksi kauppaneuvos Matti Elovaara ja jäseniksi budjettineuvos Raija Koskinen, toimitusjohtaja Tiina Oksala-Leino, tilastojohtaja Jussi Simpura ja apulaisosastopäällikkö Reijo Väärälä. Väärälä on uusi jäsen ja tuli Aino-Inkeri Hanssonin tilalle.

Alkon hallituksessa henkilöstöedustajina ovat Alkoholi-kaupan Ammattiliiton ALV ry:n puheenjohtaja Pekka Kirjavainen sekä Alkoholialan Toimihenkilöt ry:n puheenjohtaja Juri Helmiö.

Hallitus kokoontui 13 kertaa vuonna 2003. Hallituksen työskentelyä kehitetään vuosittain tehtävän arvioinnin perusteella.

Yhtiön toimitusjohtaja on Jaakko Uotila. Toimitusjohtajan varamiehenä toimii talousjohtaja Antero Halme.

Tilintarkastajat

Yhtiökokouksen 7.5.2003 valitsevat varsinaiset tilintarkastajat ovat Yrjö Tuokko, KHT ja Erkki Mäki-Ranta, HTM, JHTT ja varatilintarkastajat KHT-yhteisö Tuokko Tilintarkastus Oy ja Jorma Heikkinen, KHT.

Näkymät alkaneella tilikaudella

Yhtiöllä on edessään suurin toimintaympäristön muutos sitten vuoden 1995, jolloin Suomi liittyi EU:n jäseneksi, ja alkoholilaki ja alkoholiverolaki uudistettiin.

Vuonna 2004 yhtiön myyntiin ja alkoholijuomien kulutukseen vaikuttaa kolme merkittävää muutosta: matkustajatuonnin vapautuminen, toteutettava alkoholiveron alentaminen sekä Viron liittyminen EU:n jäseneksi 1.5.2004. Myyntihinnat alenevat 1.3.2004 keskimäärin 22 prosenttia. Matkustajatuonnin vapautuminen vähentää myös Alkon myyntiä. Kun kuitenkin alkoholijuomien hinnat laskevat alkoholiveron alentumisen vuoksi, Alkon myynti voi kasvaa. Näiden yhteisvaikutuksena yhtiön myynti säilynee vuoden 2003 tasolla.

Maan eri osissa Alkon myynnissä todennäköisesti tapahtuu toisistaan poikkeavia muutoksia; Etelä-Suomessa, jossa matkustajatuonti Virosta lisääntynee, litramääräinen myynti voi laskea, kun taas muualla Suomessa alkoholihintojen lasku voi nostaa litramääräistä myyntiä.

Alko seuraa aktiivisesti ympäristön muutoksia sekä osallistuu kansallisen alkoholiohjelman toteuttamiseen oman roolinsa mukaisesti vastuullisena toimijana.

Helsingissä 25. helmikuuta 2004

Alko Oy
hallitus

Tuloslaskelma

Milj. euroa		1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2002
LIKEVAIHTO		1 133,1	1 091,5
Liiketoiminnan muut tuotot	1)	1,5	1,5
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana		946,3	930,2
Varastojen lisäys(-) tai vähennys(+)		7,1	-9,9
Henkilöstökulut	2)		
Palkat ja palkkiot		55,2	53,8
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		11,0	49,4
Muut henkilösivukulut		4,6	4,5
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		6,9	7,0
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä		0,0	1,0
Liiketoiminnan muut kulut		60,6	58,0
LIKEVOITTO		42,9	-1,1
Rahoitustuotot ja -kulut			
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	3)		
Muilta		0,0	0,0
Muut korko- ja rahoitustuotot	4)		
Muilta		1,0	1,9
Korkokulut ja muut rahoituskulut	5)		
Muille		-0,1	0,0
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		43,8	0,7
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)		-0,3	-0,1
Tuloverot	6)		
Tilikaudelta ja aikaisemmilta tilikausilta		-16,1	-0,5
TILIKAUDEN VOITTO		27,5	0,2

Milj. euroa	31.12.2003	31.12.2002
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	7) 1,9	1,7
Ennakkomaksut	8) 0,1	0,4
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	9) 0,0	0,0
Koneet ja kalusto	10) 27,7	25,9
Muut aineelliset hyödykkeet	11) 0,3	0,2
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	12) 2,1	2,1
Osuudet omistusyhteisyryksissä	13) 7,4	8,6
Muut osakkeet ja osuudet	14) 8,3	8,8
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	47,8	47,8
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet/tavarat	59,1	66,1
Ennakkomaksut	0,2	0,4
Saamiset		
Pitkäaikaiset		
Saamiset omistusyhteisyryksiltä	15) 0,0	0,0
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	9,5	8,8
Muut saamiset	0,0	0,0
Siirtosaamiset	16) 1,1	9,6
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	17) 73,2	66,5
Rahat ja pankkisaamiset	26,4	33,6
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	169,5	185,0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	217,3	232,9
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA 18)		
Osakepääoma	16,8	16,8
Edellisten tilikausien voitto	2,6	22,4
Tilikauden voitto	27,5	0,2
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	46,9	39,4
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Poistoero	19) 7,4	7,1
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ	7,4	7,1
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	0,0	0,1
Ostovelat	20) 124,8	134,8
Muut velat	19,3	21,8
Siirtovelat	21) 19,0	29,6
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	163,1	186,3
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	217,3	232,9

Rahoituslaskelma

Milj. euroa	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2002
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	42,9	-1,1
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	6,9	7,0
Realisoitumattomat kurssivoitot/tappiot	0,0	0,0
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	0,0	1,0
Muut oikaisut	0,8	0,6
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	50,6	7,6
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys -/vähennys +	0,3	4,8
Vaihto-omaisuuden lisäys -/vähennys +	7,3	-9,9
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys +/vähennys -	-24,6	31,9
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	33,6	34,4
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-0,1	0,0
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,0	0,0
Saadut korko- ja rahoitustulot liiketoiminnasta	1,1	2,1
Maksetut välittömät verot	-7,4	-10,3
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta	0,0	0,0
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA (A)	27,2	26,1
Investointien rahavirta:		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-9,5	-8,3
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1,8	1,2
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA (B)	-7,7	-7,1
Rahoituksen rahavirta:		
Maksetut osingot	-20,0	-35,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA (C)	-20,0	-35,0
RAHAVAROJEN MUUTOS (A+B+C)		
LISÄYS (+)/VÄHENNYS (-)	-0,4	-16,0
Rahavarat tilikauden alussa	100,1	116,1
Rahavarat tilikauden lopussa	99,6	100,1

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Konsernitilinpäätöstä ei ole laadittu, koska tytäryhtiöt ovat kiinteistöyhtiöitä.

Tytäryhtiöillä ei ole merkitystä oikean ja riittävän kuvan antamiseen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Konsernilla ei ole vaikutusta jakokelpoisiin voittovaroihin.

Arvostusperiaatteet

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon, joka sisältää hankinnasta aiheutuneet muuttuvat menot, vähennettynä kertyneillä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina käyttöomaisuusesineiden taloudellisen pitoajan perusteella. Arvioidut pitoajat ovat seuraavat:

	vuosia
Rakennukset	25–40
Rakennelmat	20
Koneet ja kalusto (hankintavuosi < 2002)	10
Koneet ja kalusto (hankintavuosi >=2002)	7
Kuljetuskalusto	5
Atk-laitteet	3
Atk-ohjelmat	3
Myymlähuoneistojen perusparannukset	5

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on arvostettu muuttuvin menoin keskihinta-periaatteen mukaisesti. Myymälöiden varastot sisältävät valmisteveron. Vantaan Kuninkaalassa sijaitsevassa keskusvarastossa olevien alkoholijuomien arvo on valmisteveroton.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Ulkomaanrahanmääräiset erät

Ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi tilikauden päättymispäivän kurssiin.

Tuloslaskelman liitetiedot

Milj. euroa	2003	2002
1) Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokratuotot kiinteistöistä ja huoneistoista	1,1	1,0
Palkkiotuotot	0,3	0,3
Muut tuotot	0,1	0,2
Yhteensä	1,5	1,5
2) Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot		
Vakinaiset, lukumäärä	829	816
Osa- ja määräaikaiset, lukumäärä	1 025	973
Henkilökunnan lukumäärä keskimäärin	1 854	1 789
Johdon palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtaja ja hänen varamiehensä	0,3	0,4
Hallituksen jäsenet	0,1	0,1
Hallintoneuvoston jäsenet	0,0	0,0
Yhteensä	0,4	0,5
Rahoitustuotot ja kulut		
3) Osinkotuotot, korkotuotot, korkokulut		
Osinkotuotot osuuksista muissa yrityksissä	0,0	0,0
Yhtiöveron hyvitys	0,0	0,0
Osinkotuotot osuuksista muissa yrityksissä	0,0	0,0
4) Korkotuotot yhteensä	1,0	1,9
5) Korkokulut yhteensä	0,0	0,0
6) Tuloverot		
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	16,1	0,5
Välittömät verot yhteensä	16,1	0,5

Milj. euroa	2003	2002
Pysyvien vastaavien hankintamenot ja poistot		
7) Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno tilikauden alussa	11,7	11,4
Lisäykset tilikaudella	1,1	0,4
Vähennykset tilikaudella	-0,0	-0,1
Hankintameno tilikauden lopussa	12,7	11,7
Kertyneet poistot tilikauden alussa	10,0	8,6
Vähennysten kertyneet poistot	-0,0	-0,1
Tilikauden poistot	0,9	1,5
Kertyneet poistot tilikauden lopussa	10,8	10,0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	1,9	1,7
8) Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno tilikauden alussa	0,4	0,1
Lisäykset	0,1	0,4
Valmistuneet	-0,4	-0,1
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0,1	0,4
9) Maa- ja vesialueet		
Hankintameno tilikauden alussa	0,0	0,0
Vähennykset tilikaudella	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0,0	0,0
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno tilikauden alussa	0,1	0,1
Lisäykset tilikaudella	0,0	0,0
Vähennykset tilikaudella	0,0	0,0
Hankintameno tilikauden lopussa	0,1	0,1
Kertyneet poistot tilikauden alussa	0,1	0,1
Vähennysten kertyneet poistot	0,0	0,0
Tilikauden poistot	0,0	0,0
Kertyneet poistot tilikauden lopussa	0,1	0,1
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0,0	0,0
10) Koneet ja kalusto		
Hankintameno tilikauden alussa	65,9	60,8
Lisäykset tilikaudella	8,7	7,5
Vähennykset tilikaudella	-4,5	-2,4
Hankintameno tilikauden lopussa	70,1	65,9
Kertyneet poistot tilikauden alussa	40,0	36,5
Vähennysten kertyneet poistot	-3,7	-2,0
Tilikauden poistot	6,1	5,5
Kertyneet poistot tilikauden lopussa	42,4	40,0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	27,7	25,9

Taseen liitetiedot

Milj. euroa	2003	2002
11) Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno tilikauden alussa	0,2	0,2
Lisäykset tilikaudella	0,0	0,0
Vähennykset tilikaudella	0,0	-0,0
Hankintameno tilikauden lopussa	0,3	0,2
Kertyneet poistot tilikauden alussa	0,0	0,0
Vähennysten kertyneet poistot	0,0	0,0
Tilikauden poistot	0,0	0,0
Kertyneet poistot tilikauden lopussa	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0,3	0,2
12) Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Hankintameno tilikauden alussa	2,1	2,1
Lisäykset tilikaudella	0,0	0,0
Vähennykset tilikaudella	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	2,1	2,1
13) Osuudet omistusyhteisyhteisöissä		
Hankintameno tilikauden alussa	8,6	10,5
Lisäykset tilikaudella	0,0	0,0
Vähennykset tilikaudella	-1,1	-1,0
Arvonlennuspoistot tilikaudella	0,0	-1,0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa yhteensä	7,4	8,6
14) Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno tilikauden alussa	8,8	9,3
Lisäykset tilikaudella	0,0	0,0
Vähennykset tilikaudella	-0,6	-0,5
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa yhteensä	8,3	8,8
15) Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä		
Lainasaamiset	0,0	0,0
16) Siirtosaamiset		
Lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut	0,0	0,5
Talteenottojärjestelmän maksut	0,3	0,3
Kelan korvaus työterveyshuollosta	0,3	0,6
Korkosaamiset	0,1	0,1
Menoennakot	0,2	0,3
Ostolasku- ja muut hyvitykset	0,0	0,1
Verojaksotukset	0,0	7,4
Muut siirtosaamiset	0,1	0,2
Siirtosaamiset yhteensä	1,1	9,6
17) Rahoitusomaisuuden muut arvopaperit ovat lyhytaikaisia yrittödistuksia ja korkorahastosijoituksia. Niiden tilinpäätöshetken käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus ei ole olennainen.		

Taseen liitetiedot

Milj. euroa	2003	2002
18) Oma pääoma		
Osakepääoma tilikauden alussa	16,8	16,8
Osakepääoma tilikauden lopussa	16,8	16,8
Edellisten tilikausien voitto tilikauden alussa	22,6	57,4
Osingonjako	20,0	35,0
Edellisten tilikausien voitto tilikauden lopussa	2,6	22,4
Tilikauden voitto	27,5	0,2
Voittovarat tilikauden lopussa	30,1	22,6
Oma pääoma tilikauden lopussa	46,9	39,4
Jakokelpoiset varat tilikauden lopussa	30,1	22,6
19) Poistoerot ja poistoerojen muutokset		
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistoero tilikauden alussa	0,0	0,4
Tilikauden poistoero	0,2	-0,4
Vähennysten poistoero	0,0	0,0
Poistoero tilikauden lopussa	0,2	0,0
Rakennukset ja rakennelmat		
Poistoero tilikauden alussa	0,0	0,0
Tilikauden poistoero	0,0	0,0
Vähennysten poistoero	0,0	0,0
Poistoero tilikauden lopussa	0,0	0,0
Koneet ja kalusto		
Poistoero tilikauden alussa	7,1	6,6
Tilikauden poistoero	0,6	0,5
Vähennysten poistoero	-0,6	-0,1
Poistoero tilikauden lopussa	7,1	7,1
Poistoero tilikauden alussa yhteensä	7,1	7,0
Tilikauden poistoero yhteensä	0,8	0,2
Vähennysten poistoero yhteensä	-0,6	-0,1
Poistoero tilikauden lopussa yhteensä	7,4	7,1
Vieras pääoma		
20) Ostovelat	124,8	134,8
21) Siirtovelat		
Lomapalkkavelka ja muut palkkajaksotukset henkilösivukuluineen	12,3	13,4
Tuloverojaksotus	1,3	0,0
Työnantajavakuutusten lisämaksu	4,5	15,4
Muut siirtovelat	0,9	0,8
Siirtovelat yhteensä	19,0	29,6

Taseen liitetiedot

Milj. euroa	2003	2002
Muut liitetiedot		
Leasingvastuut		
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	0,3	0,3
Myöhemmin maksettavat	0,3	0,2
Yhteensä	0,6	0,5
Leasing sopimukset ovat pääsääntöisesti 3 vuoden sopimuksia, joihin liittyy lunastusehtoja	0,3	0,4

Osake-erittelyt

12) Osuudet saman konsernin yrityksissä

Kiinteistö Oy:t	Emoyhtiön omistus-osuus %	Osuus omasta pääomasta 1 000 euroa	Oma pääoma euroa	Määrä kpl	Nimellisarvo euroa/yks	Osakkeiden/ osuuksien nimellisarvo 31.12.2003 1 000 euroa yht.	Kirjanpitoarvo 31.12.2003 1 000 euroa	Viimeksi laaditun tilinpäätöksen mukainen voitto/tappio 1 000 euroa
Hanko Vuorikatu 9, Hanko	58,26	182	311 543,80	882	168,00	148	188	6
Humalapelto, Karstula	77,22	148	191 578,13	278	8,00	2	182	7
Nastonharjun Liiketalo, Nastola	75,60	168	222 101,16	7 560	1,70	13	171	-2
Puolangan Keskus, Puolanka	50,48	186	369 398,57	275	56,00	15	118	2
Raahen Asemakatu 12, Raahе	57,90	231	398 196,78	14 476	17,00	243	272	0
Tampereen Hämeenpuisto 27b, Tampere	59,55	1 428	2 397 191,86	16 836	17,00	283	663	1
Vuoksenniskan Harjulanrinne, Imatra	73,08	699	955 934,09	7 308	0,30	2	505	1
Osuudet saman konsernin yrityksissä yhteensä		3 041					2 098	15

13) Osuudet omistusyhteyssy yrityksissä

Asunto- ja kiinteistöyhtiöt	10 802	7 435
Osuudet omistusyhteyssy yrityksissä yhteensä	10 802	7 435

14) Muut osakkeet ja osuudet

Asunto- ja kiinteistöyhtiöt	8 121
Liiketoimintayhtiöt	52
Erittelemättömät muut osakkeet ja osuudet (puhelinosaakkeet)	81
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä	8 253

Kaikki osakkeet yhteensä	17 786
--------------------------	--------

		2003	2002	2001	2000	1999
Liikevaihto	Milj. euroa	476,3	452,8	418,8	386,2	382,8
Liikevoitto	Milj. euroa	42,9	-1,1	32,6	44,4	43,0
% liikevaihdosta	%	9,0	-0,2	7,8	11,5	11,2
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	Milj. euroa	43,8	0,7	36,5	47,1	45,8
% liikevaihdosta	%	9,2	0,2	8,7	12,2	12,0
Voitto ennen varauksia ja veroja	Milj. euroa	43,8	0,7	37,9	47,0	45,8
% liikevaihdosta	%	9,2	0,2	9,0	12,2	12,0
Oman pääoman tuotto	%	55,0	0,4	29,0	38,3	45,8
Sijoitetun pääoman tuotto	%	87,0	1,2	42,9	54,8	63,0
Omavaraisuusaste	%	25,0	20,0	34,1	37,4	36,2
Current ratio		1,0	1,0	1,2	1,3	1,2
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	Milj. euroa	9,8	8,3	8,8	6,7	8,7
% liikevaihdosta	%	2,1	1,8	2,1	1,7	2,3
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana		2 479	2 359	2 209	2 142	2 086

Vuosien 1999–2003 tuloslaskelman liikevaihto on oikaistu poistamalla siihen sisältyvä alkoholijuomaverot, jolloin tunnusluvut ovat vertailukelpoiset.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Sijoitettu pääoma		Taseen loppusumma – korottomat velat – laskennallinen verovelka – pakolliset varaukset
Oman pääoman tuotto, %	100 x	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{verot}}{(\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{varaukset} - \text{laskennallinen verovelka}) \text{ keskimäärin}}$
Sijoitetun pääoman tuotto, %	100 x	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}}$
Omavaraisuusaste, %	100 x	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{varaukset} - \text{laskennallinen verovelka}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Current ratio		$\frac{\text{Vaihtuvat vastaavat}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$

Voitonjakoehdotus ja tilintarkastuskertomus

Hallituksen voitonjakoehdotus yhtiökokoukselle

Emoyhtiön jakokelpoiset varat 31.12.2003 ovat 30 057 743,92 euroa, josta tilikauden voitto on 27 458 729,09 euroa.

Hallitus ehdottaa, että Alko Oy jakaa vuodelta 2003 osinkoa 20 000 000,00 euroa. Loppuosa jakokelpoisista varoista jätetään voittovaroihin.

Helsingissä 25. helmikuuta 2004

Jussi Huttunen

Matti Elovaara

Raija Koskinen

Tiina Oksala-Leino

Jussi Simpura

Reijo Väärälä

Jaakko Uotila
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Alko Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Alko Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2003. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös, joka osoittaa tilikaudelta 27 458 729,09 euron voittoa, sisältää toimintakertomuksen sekä tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaista tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Vantaalla 27. helmikuuta 2004

Erkki Mäki-Ranta
HTM, JHTT

Yrjö Tuokko
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Hallintoneuvoston lausunto

Alko Oy:n hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 2003 tilinpäätöksen sekä tilintarkastuskertomuksen, ja esittää lausuntonaan vuoden 2004 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että yhtiön tuloslaskelma ja tase tilikaudelta 2003 vahvistetaan. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen voittovarojen käyttöä koskevaan ehdotukseen.

Helsingissä 18. maaliskuuta 2004

Ville Itälä

Anneli Jäätteenmäki

Merikukka Forsius

Saara Karhu

Mikko Kuoppa

Pekka Kuosmanen

Seppo Lahtela

Henrik Lax

Maija Rask

Markku Rossi

Sari Sarkomaa

Arto Seppälä

Yhteystiedot

Alko Oy

Pääkonttori

PL 33, Heidehofintie 2

01301 Vantaa

Puh. (09) 576 576

Faksi (09) 5765 5386

s-posti: etunimi.sukunimi@alko.fi

www.alko.fi

Asiakasneuvonta

Puh. 0800 128 128

Faksi (09) 5765 5231

s-posti: palaute@alko.fi

Tiedot myymälöiden aukioloajoista
ja sijainneista puh. 0800 125 508

Helsingin alue

Salomonkatu 1

00100 Helsinki

Puh. (09) 576 576

Faksi (09) 5765 6118

Uudenmaan alue

Salomonkatu 1

00100 Helsinki

Puh. (09) 576 576

Faksi (09) 5765 6118

Länsi-Suomen alue

Kristiinankatu 8

20100 Turku

Puh. (02) 273 0034

Faksi (02) 273 0060

Pirkanmaan alue

Aleksanterinkatu 22 B

33100 Tampere

Puh. (03) 2563 3207

Faksi (03) 2563 3240

Keski-Suomen alue

Aleksanterinkatu 22 B

33100 Tampere

Puh. (03) 2563 3207

Faksi (03) 2563 3240

Kaakkois-Suomen alue

Kaivokatu 9

53100 Lappeenranta

Puh. 040 511 6986

Faksi (05) 453 0041

Pohjanmaan alue

Kirkkokatu 14

90100 Oulu

Puh. (08) 373 232

Faksi (08) 373 802

Itä-Suomen alue

Suokatu 27

70100 Kuopio

Puh. (017) 3680 202

Faksi (017) 3680 204

Pohjois-Suomen alue

Kirkkokatu 14

90100 Oulu

Puh. (08) 373 232

Faksi (08) 373 802

Ulkoasu	Kreab Oy
Kuvitus	Eeva Sivula, dog design
Valokuvat	Magnus Löfving
Toimitus	Alkon viestintä- ja markkinointiosasto ja Kreab Oy
Paino	Libris, Helsinki 2004

Vuosikertomukset suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi ovat internetsivulla www.alko.fi.

Alko Oy, PL 33, 01301 Vantaa
Heidehofintie 2, 01300 Vantaa
Puh. (09) 576 576
Asiakasneuvonta puh. 0800 128 128
palaute@alko.fi
www.alko.fi

